

PRIF GWNSTABL HEDDLU DYFED-POWYS

DATGANIAD O GYFRIFON

AR GYFER Y FLWYDDYN A DDAETH
I BETN 31 MARCH 2025

Cynnwys

Adroddiad Naratif.....	3
Datganiad o Gyfrifoldebau	21
Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i Brif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys	22
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	27
Mantolen	28
Cronfa bensiwn yr heddlu	29
Nodiadau i'r cyfrifon	31
1. Polisiau cyfrifyddu	31
2. Addasiadau cyfnod blaenorol	34
3. Safonau cyfrifyddu wedi'u cyhoeddi ond heb eu mabwysiadu eto.....	36
4. Dyfarniadau hollbwysig wrth gymhwyso polisiau cyfrifyddu.....	37
5. Tybiaethau a ffynonellau mawr eraill o ansicrwydd amcangyfrif	37
6. Digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd	37
7. Incwm a gwariant ariannu a buddsoddi	38
8. Offerynnau ariannol gan gynnwys natur a maint y risgiau sy'n codi	38
9. Dyledwyr Tymor Byr	38
10. Credydwyr tymor byr	38
11. Trefniadau cydweithredol.....	38
12. Taliad cydnabyddiaeth swyddogion	46
13. Costau archwilio allanol	49
14. Partïon cysylltiedig	49
15. Buddion terfynu	50
16. Cynlluniau pensiwn â buddion wedi'u diffinio	51
17. Rhwymedigaethau digwyddiadol	59
Geirfa termau.....	60

Adroddiad Naratif

1. Cyflwyniad

Creodd Deddf Diwygio'r heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011 ddwy gorfforaeth undyn o fewn pob ardal heddlu, sef y comisiynydd a'r prif gwnstabl. Mae gan bob un gylch gorchwyl statudol clir ac ar wahân. Mae'r comisiynydd yn cael ei ethol yn gyhoeddus ac felly'n cynrychioli llais y cyhoedd ar faterion plismona.

Mae sefydlu'r ddwy gorfforaeth undyn yn ei gwneud yn ofynnol i bob corff gynhyrchu ei ddatganiad o gyfrifon ei hun ac i'r comisiynydd gynhyrchu datganiad o gyfrifon ar gyfer grŵp a chronfa bensiwn yr heddlu. Mae'r prif gwnstabl yn cynhyrchu cyfrifon ar wahân ar gyfer Heddlu Dyfed-Powys.

Cafodd Mr Dafydd Llywelyn ei ail-ethol am drydydd tymor yn gomisiynydd ym mis Mai 2024. Dechreuodd Dr Richard Lewis swydd y Prif Gwnstabl ym mis Rhagfyr 2021, gan ddychwelyd i'r heddlu ar ôl dwy flynedd fel Prif Gwnstabl Heddlu Cleveland. Mae'r comisiynydd a'r prif gwnstabl wedi parhau i gydweithio'n adeiladol i gyflawni canlyniadau cadarnhaol i gymunedau ardal Dyfed-Powys. Rhoddodd Dr Richard Lewis y gorau i swydd y Prif Gwnstabl ar 16 Mehefin 2025, gyda'r Dirprwy Brif Gwnstabl, Ifan Charles, yn cael ei benodi'n Brif Gwnstabl Dros Dro o'r dyddiad hwnnw.

Mae'r adroddiad naratif hwn yn amlinellu'r prif amcanion, strategaethau a risgiau y mae Comisiynydd a Phrif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys yn eu hwynebu. Mae'n rhoi sylwebaeth ar sut y defnyddiwyd adnoddau i gyflawni canlyniadau dymunol yn unol â'r amcanion a'r strategaethau hyn.

Ei nod yw rhoi dadansoddiad teg, cytbwys a dealladwy o berfformiad ariannol a gweithredol. Gellir defnyddio hyn i roi cyd-destun i'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys gyda'r datganiadau ariannol er mwyn cynorthwyo dealltwriaeth y darlennydd. Mae'r adroddiad naratif yn canolbwyntio ar y meysydd canlynol:

- Trosolwg sefydliadol a'r amgylchedd allanol
- Llywodraethu a pherfformiad
- Model sefydliadol
- Perfformiad ariannol
- Risgiau, cyfleoedd a'r rhagolygon ariannol tymor canolig
- Sail paratoi a chyflwyno

2 Trosolwg sefydliadol a'r amgylchedd allanol

Gan ymestyn dros 4,188 milltir sgwâr, Heddlu Dyfed-Powys yw'r heddlu mwyaf yn ddaearyddol yng Nghymru a Lloegr. Gyda 13,842 o filltiroedd o ffyrdd, dau borthladd mawr, 350 milltir o arfordir ac ardaloedd helaeth o gefn gwlad, mae'r ddaearyddiaeth yn cyflwyno heriau sylweddol o ran galw ac

adnoddau.

Mae'r boblogaeth breswyl o tua 519,000 wedi'i gwasgaru ar draws ardaloedd gwledig helaeth, trefi gwyliau a threfi marchnad yn ogystal ag ardaloedd mwy poblog. Mae atyniad twristiaeth yn cyflwyno gofynion unigryw gyda nifer fawr o dwristiaid yn ymweld â threfi allweddol. Mae hyn yn cyflwyno ei oblygiadau ei hun ar gyfer troseddu, ymddygiad gwrthgymdeithasol a phlismaffyrdd.

Mae 41% o drigolion ardal Heddlu Dyfed-Powys yn siarad Cymraeg o'i gymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol o 28%. Mae'r comisiynydd a'r prif gwnstabl ill dau wedi ymrwymo i sicrhau bod y gweithlu'n gynrychioliadol o'r cymunedau y mae'n eu gwasanaethu fel bod aelodau'r cyhoedd, pryd bynnag y bo modd, yn cael y cyfle i gyfathrebu yn y Gymraeg.

Mae plismaffyrdd yn faes polisi nad yw wedi'i ddatganoli yng Nghymru, gyda phwerau wedi'u cadw i Lywodraeth y DU yn hytrach na Llywodraeth Cymru. Fodd bynnag, mae llawer o'r gwaith a wneir ar draws y pedair sir yn cael ei wneud, yn briodol, mewn partneriaeth ag awdurdodau lleol, awdurdodau tân, byrddau iechyd lleol, a llawer o bartneriaid eraill gan gynnwys y trydydd sector. Mae Heddlu Dyfed-Powys, ynghyd â'r comisiynydd a'i swyddfa, hefyd yn cydweithio ar sail Cymru gyfan ar draws ystod eang o swyddogaethau plismaffyrdd a chymorth busnes gan gynnwysymateb arfog ac ymateb i fygythiad troseddau cyfundrefnol a therfysgaeth.

Mae pwysau yn parhau i godi o natur newidiol troseddau a digwyddiadau ac yn fwy diweddar o amrywiaeth gymhleth o ganlyniadau ariannol ac economaidd yn deillio o bandemig Covid-19, a waethygydd gan yr argyfwng costau byw. Mae hyn wedi arwain at bwysau sylweddol o ran costau chwyddiant a olygodd fod angen ymgorffori cynllun lleihau costau o £6.4 miliwn i fantoli cyllidebau 2023/2024 a £2.2 filiwn pellach mewn perthynas â blwyddyn ariannol 2024/2025 er gwaethaf cynnydd o 6.2% i'r dreth gyngor Band D ar gyfer y flwyddyn honno.

Yn erbyn cefndir ariannol heriol, mae gofynion gweithredol yn parhau i dyfu a dod yn fwyfwy cymhleth. Mae'r heddlu'n parhau i ddatblygu'n gyflym i ymateb i risgiau, bygythiadau a newidiadau newydd mewn technoleg, ac mae llawer ohonynt wedi gofyn am ffyrdd newydd o weithio. Mae cyflwyno staff ychwanegol yng Nghanolfan Gyfathrebu'r heddlu, a ariannwyd drwy gynydd yn y praesept, ynghyd â gweithredu system deleffoni newydd ym mis Tachwedd 2024, wedi arwain at welliannau mewn amseroedd ateb a gostyngiad mewn cyfraddau rhoi'r gorau i alwadau nad ydynt

yn rhai brys. Tynnwyd sylw at hyn yn flaenorol fel maes pryder i'r heddlu. Galluogodd y cynnydd yn y praesept yn 2024/2025 yr heddlu hefyd i gynnal Rhaglen Cyswllt Ysgolion a chapasiti Swyddogion Cefnogi Cymunedol yr heddlu (SCCH) er gwaethaf gostyngiadau sylweddol mewn grantiau Llywodraeth Cymru. Roedd cyfnod yr haf yn heriol o ran y galw, ac roedd hyn yn waeth oherwydd yr angen i ddarparu cymorth i heddluoedd eraill gyda'r ymateb cenedlaethol i derfysgoedd a phrotestiadau yn dilyn llofruddiaethau Southport a'r rhyfel yn Gaza.

Mae'r comisiynydd yn gyfrifol am osod blaenoriaethau strategol ar gyfer plismona yn ardal Heddlu Dyfed-Powys drwy lunio Cynllun Heddlu a Throseddau, gan sicrhau bod busnes yn cael ei gynnal yn unol â'r gyfraith a bod safonau priodol yn cael eu cyflawni a'u cynnal.

Ar ôl ymgynghori helaeth, lansiodd y comisiynydd Gynllun Heddlu a Throseddau newydd ym mis Chwefror 2025 yn cwmpasu'r cyfnod 2025 i 2029. Y weledigaeth gyffredinol yw gwella ymddiriedaeth a hyder yn Heddlu Dyfed-Powys a'r system cyfiawnder troseddol yn ei chyfanrwydd. Mae'r cynllun yn nodi tair blaenoriaeth a chwe egwyddor arweiniol a fydd yn sail i'r ddarpariaeth:

Blaenoriaethau	Egwyddorion Arweiniol
Cefnogi dioddefwyr ac atal erledigaeth	Gweithio mewn partneriaeth
Cefnogi cymunedau diogel trwy atal niwed	Ymdrechion a rennir ar gyfer plismona yng Nghymru
Cefnogi system gyfiawnder fwy effeithiol	Llywodraethu ac atebolrwydd
	Cynaliadwyedd
	Bod yn llais y gymuned
	Dull wedi'i deilwra, sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn

Ar ôl ymgysylltu sylweddol â'r gweithlu, partneriaid a'r cyhoedd, gosododd y Prif Gwnstabl flaenoriaethau sefydliadol ym mis Ebrill 2022. Mae ymrwymiad i'r blaenoriaethau cyflenwol hyn yn aros yr un fath, gan roi cyfle gwirioneddol i weithio'n wahanol i gyflawni mwy, ac ar yr un pryd sicrhau cysondeb ac eglurder pwrpas.

Blaenoriaethau
Gwneud ardal Heddlu Dyfed-Powys yn rhywle gelyniaethus i'r rheini sy'n delio mewn cyffuriau
Dileu cam-drin domestig, stelcio ac aflonyddu
Ymateb yn dosturiol i ddioddefwyr trais rhywiol ac ymosodiad rhywiol difrifol, ac erlid troseddwy yn ddi-baid

Mae strategaethau a chynlluniau cyflawni manwl wedi'u datblygu i ategu a chefnogi cyflawniad y Cynllun Heddlu a Throseddau a blaenoriaethau'r Prif Gwnstabl. Mae'r cynlluniau hyn yn ystyried yr amgylchedd gweithredol ac ariannol heriol, yr angen am fuddsoddiad parhaus i gefnogi gwasanaethau cynaliadwy a'r gofyniad i baru adnoddau ac asedau i ddiwallu gofynion a deddfwriaeth sy'n datblygu sydd wedi'u hymgorffori yn y cynllun ariannol tymor canolog.

3 Llywodraethu a pherfformiad

Llywodraethu

Mae'r trefniadau llywodraethu y mae'r comisiynydd a'r prif gwnstabl yn gweithredu'n unol â nhw yn gymhleth. Mae'r rhain wedi'u hadolygu'n feirniadol dros y blynyddoedd diwethaf ac maent yn parhau i gael eu cryfhau a'u symleiddio er mwyn sicrhau rheolaeth, goruchwyliaeth a chraffu sefydliadol effeithiol.

Mae'r Fframwaith Llywodraethiant Corfforaethol ar y Cyd yn nodi'r egwyddorion, y strwythurau a'r prosesau ar gyfer llywodraethu Swyddfa Comisiynydd Heddlu a Throseddau a Heddlu Dyfed-Powys, ar y cyd ac ar wahân, ac mae hyn yn cael ei adolygu a'i ddiweddarau'n flynyddol.

Mae gan y comisiynydd a'r prif gwnstabl gylch gwaith statudol clir ac ar wahân. Mae'r comisiynydd yn statudol gyfrifol am sicrhau heddlu effeithlon ac effeithiol a dwyn y prif gwnstabl i gyfrif am arfer ei swyddogaethau. Mae'r comisiynydd yn gyfrifol am osod cyllideb flynyddol yr heddlu (gan gynnwys lefel y praesept) a sicrhau bod cyfrif am arian cyhoeddus a'i ddefnyddio'n ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol.

Mae annibyniaeth weithredol y prif gwnstabl wedi'i diogelu mewn deddfwriaeth. Mae gan y prif gwnstabl gyfrifoldeb statudol am reoli, cyfeirio a darparu gwasanaethau plismona gweithredol a ddarperir gan yr heddlu. Mae'r prif gwnstabl yn atebol yn ôl y gyfraith am arfer pwerau'r heddlu ac i'r comisiynydd am ddarparu gwaith plismona effeithlon ac effeithiol, rheoli adnoddau a gwariant yr heddlu. Mae'r prif gwnstabl yn dal ei swydd o dan y goron ac yn gyfrifol am gynnal heddwch y brenin.

Cyhoeddir datganiad llywodraethu blynyddol ar wahân, ac mae hwn yn rhoi mwy o fanylion am yr amgylchedd rheolaeth fewnol a gwerthusiad o'r trefniadau llywodraethu yn erbyn y saith egwyddor ar gyfer cyflawni llywodraethu da. Disgwylir i bob parti gydymffurfio â'r saith egwyddor a nodir yn y Safonau mewn Bywyd Cyhoeddus, a elwir yn Egwyddorion Nolan, yn ogystal â'r cod moeseg a gyhoeddwyd gan y Coleg Plismona.

Perfformiad

O safbwynt yr heddlu, mae perfformiad yn erbyn amcanion allweddol yn cael ei fonitro a'i adrodd yn lleol ar bob lefel o fewn y sefydliad yn ogystal ag mewn digwyddiadau perfformiad yr heddlu misol a chyfarfodydd y Bwrdd Plismona bob pythefnos.

Yn ystod 2024/2025, cofnodwyd 36,776 o droseddau, o'i gymharu â 36,674 yn 2023/2024 - cynnydd o 0.28% (102), fel y dangosir yn y tabl canlynol:

Troseddau a gofnodwyd yn ôl math o drosedd	2023–2024	2024–2025	Gwahaniaeth	Gwahaniaeth
	Troseddau	Troseddau	Troseddau	%
Trais yn erbyn yr unigolyn	17,597	17,063	(534)	(3.03%)
Dwyn	4,787	4,581	(206)	(4.30%)
Llosgi bwriadol a difrod troseddol	4,043	3,971	(72)	(1.78%)
Troseddau yn erbyn y drefn gyhoeddus	4,173	3,901	(272)	(6.52%)
Troseddau cyffuriau	1,587	1,771	184	11.59%
Troseddau rhyw	1,459	1,701	242	16.59%
Bwrgleriaeth	1,279	1,558	279	21.81%
Troseddau amrywiol	745	1,007	262	35.17%
Troseddau cerbyd	628	717	89	14.17%
Meddiant arfau	298	409	111	37.25%
Lladrad	78	97	19	24.36%
Cyfanswm	36,674	36,776	102	0.28%

Cafwyd gwelliannau mewn arferion cofnodi troseddau ochr yn ochr â newidiadau i Reolau Cyfrif y Swyddfa Gartref a mwy o waith rhagweithiol wrth sicrhau cydymffurfiaeth â'r Safon Cofnodi Troseddau Genedlaethol a Rheolau Cyfrif y Swyddfa Gartref wrth gofnodi troseddau drwy gydol y flwyddyn. Mae'r newidiadau i'r rheolau cyfrif, er enghraifft, yn cynnwys adfer y rheol prif drosedd ar gyfer troseddau ymddygiadol i ganiatáu canolbwyntio ar y drosedd sy'n cael y mwyaf o effaith, a chynyddu'r trothwy ar gyfer troseddau'n ymwneud â chyfathrebu maleisus i sicrhau eu bod ond yn cael eu cofnodi pan fydd trothwy cyflawni trosedd yn cael ei chyrraedd, yn hytrach na phan fydd rhywun wedi'i dramgwyddo gan rywbeth a bostiwyd ar gyfryngau cymdeithasol, er enghraifft.

O ystyried troseddau y neilltuwyd canlyniad iddynt (wedi'u cwblhau) yn 2024/2025, rhoddwyd canlyniad i 23,186 allan o 36,776 (63.05%) o droseddau o fewn 30 diwrnod i adrodd amdanynt. Mae hyn yn cymharu â 18,610 allan o 36,674 o droseddau (50.74%) yn 2023/2024. Gweithredwyd system rheoli cofnodion newydd ym mis Mai 2023, sydd wedi gwella amseroedd prosesu. Mae cyfraddau canlyniadau cadarnhaol yn dibynnu ar gyfranogiad dioddefwyr ac ansawdd ymchwiliadau i ddwyn troseddwr o flaen eu gwell. Rhwng mis Ebrill 2024 a mis Mawrth 2025, mae'r gyfradd canlyniadau cadarnhaol wedi amrywio rhwng 14% a 18% bob mis.

Mae'r heddlu yn parhau i gynnal gwasanaeth telefoni 999 effeithiol ac effeithlon. Mae galwadau 999, yn anochel, yn cael eu blaenoriaethu uwchlaw popeth arall gan eu bod yn cynrychioli ceisiadau brys am gymorth pan fo amser yn hanfodol. Gan fyfyrio ar ddata a adroddwyd yn genedlaethol yn ystod y cyfnod 2024/2025, amser ymateb cyfartalog yr heddlu oedd 8.08 eiliad. O ran perfformiad yr heddlu, rhaid rhoi sylw i'r amser oedi – yr amser a gymerir i alwad gael ei throsglwyddo o gyfnewidfa BT i Ganolfan Reoli'r heddlu sydd wedi'i gynnwys yn y data hwn. Mae Heddlu Dyfed-Powys yn cynnal cofnod perfformiad sy'n rhoi sicrwydd, yn ystod y cyfnod 2024/2025, bod 84.2% o alwadau 999 wedi cael eu hateb mewn llai na 10 eiliad.

Caffaelodd a gweithredodd yr heddlu system deleffoni a radio newydd a ddechreuodd weithredu ym mis Tachwedd 2024. Mae hyn wedi darparu data mwy cywir ar gyfer cymhariaeth genedlaethol, ac mae ei lwybro deallus o alwadau a gyflwynir i weithredwyr amryddawn wedi sicrhau bod pob galwad bellach yn cael ei hateb yn fwy amserol gan wella cyflymder cyfartalog yr ateb a galluogi'r heddlu i ymateb yn well i'r cyhoedd. Ers mis Ionawr 2025, mae'r heddlu wedi cyrraedd dangosydd perfformiad allweddol cenedlaethol 999 y Swyddfa Gartref o ateb 90% o'r holl alwadau 999 a gyflwynwyd i'r heddlu o fewn 10 eiliad, rhywbeth yr oedd yn ei chael hi'n anodd ei wneud yn 2024. Er mwyn dangos y newid gwirioneddol yn y ffordd y darperir gwasanaethau 999, ym mis Ebrill 2025 roedd Heddlu Dyfed-Powys yn bumed yn y wlad am ei gyflymder ateb cyfartalog (a gofnodwyd fel 4.95 eiliad), ac yn seithfed am ei fesur dangosydd perfformiad allweddol 90% (a gofnodwyd fel 94.9%), a chyhoeddwyd y data hwn yn agored ar wefan Police.UK.

Mae'r cyhoedd i raddau helaeth yn ystyried y gwasanaeth 101 yn sianel gyswllt ar gyfer riportio digwyddiadau nad ydynt yn rhai brys i'r heddlu (yn gyffredinol, galwadau nad ydynt yn cyfiawnhau galwad 999). Mae'r cyhoedd yn cael dewis tri phrif opsiwn ar y pwynt cyswllt, sef:

- Opsiwn 1 - adrodd am ddigwyddiad newydd,
- Opsiwn 2 - ffonio i ymholi am ddigwyddiad sydd eisoes wedi'i riportio,
- Opsiwn 3 - unrhyw ymholiad arall.

Dros y 12 mis diwethaf, mae'r heddlu wedi llwyddo i leihau'r amser cyfartalog y mae'n ei gymryd i ateb ei alwadau am wasanaeth nad ydynt yn rhai brys o 391 eiliad (6.31 munud), fel y'i cofnodwyd ym mis Ebrill 2024, i 47 eiliad ym mis Mawrth 2025. Mae hyn yn cynrychioli gostyngiad o 88% yn yr amser ateb ac mae galwyr wedi bod yn llai tebygol o adael eu galwadau wrth giwio, sydd wedi'i adlewyrchu'n gadarnhaol yn y gyfradd rhoi'r gorau i alwadau.

Cofnodwyd lefelau rhoi gorau i alwadau'r gwasanaeth hwn fel 33% ym mis Ebrill 2024, ac mae hyn wedi gostwng 70% dros y flwyddyn i gyfradd rhoi'r gorau o 9.7% fel y'i cofnodwyd ym mis Mawrth 2025, gyda gostyngiadau pellach i'w gweld ym mis Ebrill 2025, lle cofnodwyd y gyfradd rhoi'r gorau i alwadau yn 5.9%. Mae hyn wedi'i briodoli i nifer o fesurau ystyriol a gyflwynwyd yn yr hydref, sef gweithredu system deleffoni newydd, buddsoddiad sylweddol mewn lefelau staffio, newidiadau i'r model gweithredu presennol gan gynnwys cyflwyno rhaglen hollgymwys gyda'r bwriad o gryfhau cydnheredd ar draws yr adran, yn ogystal â chyflwyno rota a phatrwm shifftiau newydd sy'n cynyddu nifer y staff ar ddyletswydd ar unrhyw adeg yn unol â phroffil y galw.

Mae'r heddlu'n cynnig gwasanaeth cyswllt digidol 24/7 sy'n cynnwys y platfform adrodd ar-lein cartref ar-lein sengl a chyfathrebu cyfryngau cymdeithasol dwyffordd. Yn ystod 2024/2025, cyflwynwyd cyfanswm o 18,490 o ffurflenni cartref ar-lein sengl, cynnydd o 12.4% o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol (ffynhonnell data: Knowledge Hub). Mae'r galw hwn yn cynyddu'n barhaus gyda chategorïau a gwasanaethau ffurflenni newydd yn cael eu cyflwyno'n rheolaidd. O ran amrywiol sianeli cyfryngau cymdeithasol a chyfathrebu e-bost, mae data'n dangos, yn ystod 2024/2025, y cynhaliwyd cyfanswm o 2,602 o sgysiau drwy gyfryngau cymdeithasol (ffynhonnell data: Digital Public Contact), gostyngiad o 44% o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol (ffynhonnell ddata: Knowledge Hub). Er nad yw'n gwbl fesuradwy eto, mae cyswllt e-bost uniongyrchol tua 200 o negeseuon e-bost y dydd.

Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi

Arolygwyd yr heddlu ddiwethaf o dan raglen arolygu effeithlonrwydd, effeithiolrwydd a chyfreithlondeb yr heddlu 2023-2025 gan Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi yn 2023 a chafodd ei raddio gan yr arolygiaeth yn 'ddigonol' am ymchwilio i droseddau, atal troseddau, pwerau'r heddlu a thrin y cyhoedd, ymateb i'r cyhoedd, rheoli troseddau ac arweinyddiaeth a rheolaeth yr heddlu. Roedd meysydd 'yr oedd angen eu gwella' yn ymwneud ag amddiffyn pobl fregus a datblygu gweithlu cadarnhaol. Ar y cyfan, roedd yr arolygiaeth yn fodlon ar y rhan fwyaf o agweddau perfformiad yr heddlu, gan gydnabod bod cyflwyno system rheoli cofnodion newydd Niche ar gyfer cofnodi troseddau yn ystod y cyfnod arolygu wedi effeithio ar amseroldeb rhai gweithgareddau wrth i swyddogion a staff addasu i ffyrdd newydd o weithio. Nododd yr arolygiaeth hefyd safonau trawiadol wrth ymchwilio i droseddau mewn ffordd effeithiol a bod yr heddlu'n ymateb yn brydlon i alwadau am wasanaeth ac yn blaenoriaethu'n effeithiol.

Mae'r heddlu wedi gwneud cynnydd sylweddol mewn perthynas â'r meysydd i'w gwella a amlygwyd o arolygiad effeithlonrwydd, effeithiolrwydd a chyfreithlondeb yr heddlu yn 2023, a bellach ceir gwell gwaith craffu ar bob digwyddiad o gam-drin domestig, stelcio ac aflonyddu, sydd bellach yn cynnwys cynnal adolygiadau eilaidd o bob asesiad cam-drin domestig, stelcio ac aflonyddu, yn hytrach na chynnal adolygiadau ar achosion risg uchel yn unig. Mae'r heriau o ran galw sy'n gysylltiedig â'r newid hwn wedi cael eu hateb drwy fuddsoddi mewn staff ychwanegol i gynnal adolygiadau a chreu swydd cydlynedd stelcio newydd a swyddog gorchmynion sifil newydd. Yn ogystal, mae'r heddlu wedi darparu hyfforddiant i swyddogion a staff mewn rolau arbenigol ym maes bregusrwydd ac wedi gwella llywodraethu a monitro perfformiad i warchod pobl fregus yn effeithiol. Yn wir, mae pob un o'r meysydd i'w gwella sy'n ymwneud ag amddiffyn pobl fregus wedi'u cymeradwyo fel rhai sydd wedi'u cyflawni, ac mae gwirio gan Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi yn yr arfaeth.

Nododd yr arolygiaeth bod 'angen gwella' rheolaeth effeithiol o anghenion gweithredol wrth gefnogi lles swyddogion a staff. Roedd y pryderon yn cynnwys swyddogion a staff mewn rolau risg uchel a'r

rhai sy'n delio â digwyddiadau trawmatig gyda'r argymhelliad bod angen i'r heddlu wella ei ddealltwriaeth o anghenion lles swyddogion a staff. Mae'r heddlu wedi cychwyn rhaglen sylweddol o newid trwy gynnal adolygiad o'r heddlu a'r model gweithredu, i gryfhau timau gwasanaeth ymateb mewn lifrau yr heddlu wrth wella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd sefydliadol. Mae hyn yn gwella darpariaeth gwasanaethau i'r cyhoedd a dioddefwyr tra'n gwella lles, llesiant a chyfraddau cadw swyddogion a staff yr heddlu ar yr un pryd. Mae'r heddlu hefyd wedi buddsoddi'n sylweddol mewn adnoddau iechyd a llesiant galwedigaethol, gan ganolbwyntio ar ddarparu ystod ehangach o fesurau llesiant, gan gynnwys cymorth ar gyfer rolau risg uchel, a chodi ymwybyddiaeth o'r gwasanaethau cymorth sydd ar gael i'r holl staff a swyddogion ar draws yr heddlu.

Tynnwyd sylw at bryderon eraill, a dyrannwyd meysydd i'w gwella, ynghylch cyfraddau rhoi'r gorau i alwadau nad ydynt yn rhai brys, yn ogystal â deall risg a galw o fewn digwyddiadau sy'n aros am ymateb. Mae'r heddlu wedi cyflwyno cyfarfod rheoli dyddiol newydd, sy'n canolbwyntio ar nifer galwadau a pherchnogaeth digwyddiadau blaenoriaeth ymateb graddau is, sydd wedi lleihau nifer y digwyddiadau mewn ciwiau heb eu monitro. Yn ogystal, mae prosesau newydd o gofnodi troseddau a adroddwyd i'r heddlu ar gam cynharach wedi lleihau nifer y digwyddiadau sy'n aros am ymateb. Drwy gyllid ychwanegol gan Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddau, mae'r heddlu hefyd wedi cyflwyno system gyswllt telefoni a radio newydd, wedi cynyddu staffio ac mae ganddo fodel gweithredu newydd a hollgymhwysedd o fewn Canolfan Gyfathrebu'r Heddlu. Mae hyn wedi galluogi'r heddlu i leihau cyfraddau rhoi'r gorau i alwadau 101 yn sylweddol dros y 12 mis diwethaf, a bellach mae'n cyflawni targedau Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi. Mae'r heddlu wedi gwneud cynnydd cadarnhaol yn y ddwy enghraifft hyn o feysydd i'w gwella ac maen nhw wedi'u cymeradwyo fel rhai sydd wedi'u cyflawni ac mae gwirio pellach gan Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi yn yr arfaeth.

Tynnodd arolygiad effeithlonrwydd, effeithiolrwydd a chyfreithlondeb yr heddlu 2023-2025 sylw hefyd at yr angen i'r heddlu gyflawni canlyniadau priodol i ddioddefwyr yn gyson, a sicrhau cydymffurfiaeth â gofynion y Cod Dioddefwyr. Fel y nodwyd yn flaenorol, er bod yr arolygiaeth wedi nodi safonau trawiadol wrth ymchwilio i droseddau mewn modd effeithiol, nodwyd bod sicrhau bod contract dioddefwr yn cael ei gwblhau lle bo'n briodol yn faes i'w wella. Mewn ymateb i'r argymhelliad, mae'r heddlu'n adolygu prosesau cyfredol ac yn cwmpasu opsiynau a datrysiadau technoleg trwy ddatblygu templedi cyson ar gyfer dioddefwyr a thystion, a chraffu ac archwilio'n well i sicrhau bod yr heddlu'n cydymffurfio â gofynion y Cod Dioddefwyr.

Mae'r heddlu'n cynnal dull effeithiol o ddatrys problemau, gan weithio gydag asiantaethau sector cyhoeddus eraill sy'n canolbwyntio ar ymddygiad gwrthgymdeithasol ac amddiffyn pobl fregus, gyda threfniadau effeithiol ar waith i amddiffyn pobl fregus. Mae'r heddlu'n gweithio i fynd i'r afael â meysydd i'w gwella er mwyn cynyddu gwelededd a hygyrchedd swyddogion plismona bro a gwella'r ffordd y mae'n cyfathrebu â phobl leol, ar ôl ymrwymo i weithredu ap cyfathrebu newydd i wella'r gallu i gysylltu â chymunedau. Mae gwelliannau mewn prosesau, adrodd a chofnodi stopio a chwilio hefyd wedi'u cyflwyno a'u gweithredu, gan gynnwys dangosfyrddau Power BI newydd a ddefnyddir yn fewnol, a phanel craffu newydd sy'n monitro'r defnydd o stopio a chwilio ar draws yr heddlu.

Mae gan yr heddlu ddealltwriaeth dda o'r galw ym mhob maes, gan sicrhau bod ganddo'r capasiti a'r gallu i reoli'r galw presennol a'r galw yn y dyfodol yn y modd mwyaf effeithlon. Mae'r comisiynydd yn darparu gwelededd a sicrwydd allanol drwy'r Panel Sicrhau Ansawdd, a sefydlwyd i graffu ar ansawdd cyswllt yr heddlu â'r cyhoedd. Mae'r panel yn fforwm tryloyw ac annibynnol sy'n gweithredu ar ran cymunedau Dyfed-Powys. Mae'r gwaith craffu allanol hwn wedi'i wella i fynd i'r afael â maes arall i'w wella a amlygwyd mewn perthynas â chraffu annibynnol ar ddefnydd grym swyddogion.

Mae'r heddlu wedi mynd i'r afael â maes i'w wella o ran sicrhau bod dealltwriaeth gynhwysfawr o sut mae buddsoddi mewn systemau TG yn gwella effeithlonrwydd a chynhyrchiant. Canfu'r arolygiaeth hefyd fod cynlluniau ariannol yr heddlu, gan gynnwys y rhaglen fuddsoddi, yn fforddiadwy a byddant yn helpu'r heddlu i fodloni gofynion y dyfodol o ran cyflawni Rhagoriaeth Ariannol mewn Plismona.

Yn ystod y cyfnod ariannol hwn, mae'r heddlu hefyd wedi bod yn destun argymhellion eraill o weithgarwch arolygu thematig Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi a hefyd cyfranogiad uniongyrchol mewn arolygu. Roedd yr heddlu yn rhan o Arolygiad ar y Cyd o Drefniadau Amddiffyn Plant ar gyfer ardal Cyngor Sir Penfro ym mis Mawrth 2025. Mae'r adroddiad terfynol i fod i gael ei gyhoeddi yn ddiweddarach eleni, fodd bynnag, roedd yr adborth cychwynnol yn gadarnhaol iawn i'r heddlu o ran yr ymateb cychwynnol, nodi ac ymwybyddiaeth o fregusrwydd, rhannu gwybodaeth yn amserol ac yn effeithiol â phartneriaid, a'r llywodraethu a monitro perfformiad cryf sydd ar waith. Cytunodd yr heddlu hefyd i fod yn heddlu peilot ar gyfer arolygiad thematig ar y cyd gan Arolygiaeth Prawf EF ac Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi o warediadau tu allan i'r llys ar gyfer ieuenctid ym mis Tachwedd 2024.

Mae'r heddlu yn paratoi ar gyfer arolygiad effeithlonrwydd, effeithlonrwydd, effeithiolrwydd a chyfreithlondeb yr heddlu nesaf gan Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi a ddisgwylir ym mis Mai 2026 ac mae wedi ymateb i argymhellion a ddyrannwyd o weithgarwch arolygu Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi, gyda naw maes i'w wella a 15 o argymhellion wedi'u cymeradwyo'n fewnol o fewn 12 mis y cyfnod ariannol diwethaf.

Datganiad Rheoli'r Heddlu

Cyflwynodd y prif gwnstabl Ddatganiad Rheoli'r Heddlu diweddaraf (2024) i Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi ym mis Mai 2025, gan ddarparu asesiad wedi'i ddiweddarau o gapasiti gweithredol Heddlu Dyfed-Powys yn erbyn y galw presennol a'r galw disgwylidig yn y dyfodol. Mae Datganiad Rheoli'r Heddlu yn ymwybodol o sawl ffactor o fewn yr heddlu gan gynnwys:

- Blaenoriaethau a osodwyd gan y prif gwnstabl (themâu cam-drin domestig, cyffuriau, treisio a throseddau rhyw).
- Cyfeirir at ail flwyddyn ein Rhaglen Adolygu'r Heddlu drwy gydol y ddogfen, gyda gwaith sylweddol yn mynd rhagddo i gefnogi, herio a hwyluso nodi gwelliannau busnes gweithredol, gan fod yn ymwybodol o ymdrechion parhaus i gyflawni targedau arbedion a nodwyd yn bennaf yn y flwyddyn gyntaf.
- Parhau i symud i fframwaith perfformiad a gefnogir gan ddangosfwrdd, yn dilyn y newid i system rheoli cofnodion Niche.
- Y Gofyniad Plismona Strategol, yn dilyn cyhoeddiad wedi'i ddiweddarau yn 2023 i gynnwys trais yn erbyn menywod a merched.

Mae Rhaglen Adolygu'r Heddlu yn ymwybodol o bob un o'r ffactorau uchod a'r effaith y maent wedi'i chael ar yr heddlu cyfan. Mae'n rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am risgiau allweddol ac unrhyw risgiau newydd sydd wedi dod i'r amlwg. Mae pob adran maes busnes o Ddatganiad Rheoli'r Heddlu yn ystyried cyflwr, perfformiad, cyfansoddiad, capasiti, gallu, llesiant a diogelwch cyflenwad gweithlu'r heddlu ac asedau eraill yn erbyn gofynion galw cyfredol a rhai y gellir eu rhagweld yn y dyfodol. Mae'r rhain wedi'u hamlinellu mewn pedwar cam sy'n rhan o

ganllawiau Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi a byddant bellach yn cefnogi rhesymeg cynllunio busnes a gwneud penderfyniadau, fel rhan o'r cylch cynllunio a sicrwydd blynyddol ehangach.

Nododd Datganiad Rheoli'r Heddlu nifer o themâu a blaenoriaethau trawsbynciol, yn benodol mewn perthynas â newidiadau yn y galw am wasanaethau. Amlygodd hefyd yr angen am y gwelliannau arfaethedig ym mhroses gynllunio a sicrwydd flynyddol yr heddlu lle mae manylion y galw am wasanaethau plismona a'r adnoddau sydd eu hangen i gwrdd â'r galw, ynghyd â manylion y meysydd i fynd i'r afael â nhw trwy fuddsoddiad neu welliannau cynhyrchiant yn cael eu dwyn ynghyd. Mae canfyddiadau'r adroddiad wedi'u crynhoi ar draws y penawdau canlynol:

- Buddsoddi yn y gweithlu, hyfforddiant ac achredu, recriwtio, cadernid cadw staff, a llesiant.
- Heriau ariannol; mae pwysau cyllidebol yn parhau gyda heriau gostyngiadau a/neu newidiadau i gyllid y llywodraeth i'w goresgyn.
- Materion amgylcheddol a chynaliadwyedd.
- Heriau dadansoddi perfformiad a galw.
- Ystadau - rhaglen fuddsoddi hirdymor i sicrhau y gallwn gynnal gwelededd fel rhan o'n Strategaeth Plismona Bro a Strategaeth Atal Trosedd.
- Seilwaith a datblygiad/cymorth yr adran Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu.
- Rheoli gwybodaeth a data.

Mae dull Datganiad Rheoli'r Heddlu presennol wedi'i gydlynw'n ganolog ac roedd wedi'i alinio'n agosach â'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig, cynllunio strategol a phroses y gyllideb ar gyfer 2025/2026. Bydd yr heddlu'n parhau i adolygu ei fethodoleg ar gyfer cynhyrchu Datganiad Rheoli'r Heddlu i sicrhau'r ymagwedd fwyaf effeithlon ac effeithiol at gynllunio strategol.

4 Y Model Sefydliadol

Trefnir heddlu Dyfed-Powys ar sail ddaearyddol a swyddogaethol. Cefnogir y prif gwnstabl gan dîm prif swyddogion sy'n cynnwys y dirprwy brif gwnstabl, y prif gwnstabl cynorthwyol, y cyfarwyddwr datblygu pobl a sefydliad, a'r cyfarwyddwr cyllid. Dangosir prif gyfrifoldebau'r pedair swydd sy'n cefnogi'r prif gwnstabl yn y tabl canlynol:

Dirprwy Brif Gwnstabl	Prif Gwnstabl Cynorthwyol	Cyfarwyddwr Datblygu Pobl a'r Sefydliad	Cyfarwyddwr Cyllid
Adran gyfreithiol	Plismona lleol	Adnoddau dynol	Cyllid corfforaethol
Gwella Gwasanaeth/Adolygiad yr Heddlu	Ymchwiliadau	Iechyd a llesiant galwedigaethol	Systemau gwybodaeth a thechnoleg
Rheoli gwybodaeth	Ymateb arbenigol	Gwasanaethau datblygu	Caffael
Perfformiad	Canolfan Gyswllt yr heddlu	Cymdeithasau staff a chysylltiadau cyflogwyr	Fflyd
Cydweithio	Cefnogaeth wyddonol		Ystadau
Safonau proffesiynol	Y ddalfa a chyfiawnder troseddol		
Iechyd a diogelwch	Partneriaethau		
Arolygiad Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi	Cyfathrebu corfforaethol		

Ar ôl cydnabod maint yr heriau ariannol yn y dyfodol, cychwynnodd y prif gwnstabl Raglen Adolygu'r Heddlu ym mis Mehefin 2022 i gefnogi, herio a hwyluso'r broses o nodi a chyflawni gwelliannau busnes gweithredol a chyflawni arbedion cyllidebol. Roedd y Gyllideb Refeniw a osodwyd ar gyfer 2024/2025 yn cynnwys arbedion o £2.2 miliwn sydd eu hangen i gydbwysu cyllidebau, ac mae'r rhain wedi'u cyflawni'n llwyddiannus. Roedd hyn yn rhan o gynllun arbedion arian parod tair blynedd gyda'r nod o arbed £10 miliwn drwy Raglen Adolygu'r Heddlu sy'n cwmpasu'r blynyddoedd 2023/2024 i 2025/2026.

Mae'r heddlu ar y trywydd iawn i ragori ar hyn gyda £6.3 miliwn wedi'i arbed yn 2023/2024, £2.2 miliwn yn 2024/2025 a £2.8 miliwn pellach wedi'i nodi i'w arbed yn 2025/2026. Mae ymgysylltu cynhwysfawr â deiliaid cyllideb, monitro a chymorth partneriaeth busnes cyllid wedi parhau trwy bob cam o Adolygiad yr Heddlu. Oherwydd amodau cyllido grant, roeddent yn canolbwyntio i ddechrau ar gyllidebau staff yr heddlu a chyllidebau nad ydynt yn gyflogau. Cymerodd y comisiynydd fesurau hefyd i gyfyngu gwariant yn ei swyddfa ei hun, a fydd yn caniatáu rhywfaint o hyblygrwydd wrth ymdrin â heriau ariannol.

Mae'r heddlu wedi parhau i ail-lunio i ddiwallu'r galw. Fodd bynnag, cydnabyddir bod tirwedd plismona yn newid yn barhaus ac mae llawer o waith o'n blaenau o hyd i gyflawni yn erbyn y Cynllun Heddlu a Throseddau newydd a blaenoriaethau'r prif gwnstabl wrth fynd i'r afael â materion a nodwyd yn Natganiad Rheoli'r Heddlu diweddaraf.

Ar gyfer blwyddyn ariannol 2024/2025, roedd gan y comisiynydd a'r heddlu gyllideb o 1,295 o swyddogion yr heddlu, 137 o swyddogion cefnogi cymunedol yr heddlu, ac 879 o staff yr heddlu. Dangosir dadansoddiad o ddosbarthiad staffio yn y tabl canlynol:

	Swyddogion yr heddlu	Swyddogion cefnogi cymunedol yr heddlu	Staff yr heddlu	Cyfanswm
Swyddi a gyllidebwyd 2024/2025	Cyferth ag amser llawn	Cyferth ag amser llawn	Cyferth ag amser llawn	Cyferth ag amser llawn
Plismona lleol	564	137	32	733
Ymchwiliadau	426	0	179	605
Cymorth gweithredol (gan gynnwys delio â galwadau)	174	0	151	325
Cyfiawnder troseddol	2	0	72	74
Cymorth gwyddonol a gwaith fforensig digidol	4	0	68	72
Safonau proffesiynol	10	0	18	28
Eraill gan gynnwys cymorth i fusnesau	38	0	311	349
Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throseddu	0	0	22	22
Secondiadau a meysydd a ariennir	77	0	26	103
Cyfanswm	1,295	137	879	2,311

Mae'r ymgrychoedd recriwtio wedi'u cynllunio a'u rheoli'n ofalus yn ystod y flwyddyn i sicrhau'r lefelau gorau posibl o adnoddau, argaeledd sgiliau arbenigol ac i ganiatáu dosbarthu staff yn gymesur ar sail ddaearyddol. Mae Fframwaith Cymwysterau Addysg yr Heddlu yn parhau i weld myfyrwyr sy'n gwnstabliaid yn cael eu derbyn bob blwyddyn gyda darparwyr cyrsiau allanol yn darparu elfennau craidd o'u hyfforddiant.

Mae'r heddlu wedi gweld nifer fawr o swyddogion heddlu a staff yn gadael yn ystod y flwyddyn, ac ynghyd â pheth oedi anochel wrth recriwtio trosglwyddedigion, mae hyn wedi arwain at bwysau sylweddol o ran recriwtio a gwirio ac arbedion heb eu cynllunio yn erbyn penawdau cyflog. Yn ogystal â recriwtio i gymryd lle'r rhai sy'n ymddeol ac yn gadael fel arfer, mae'r heddlu hefyd wedi bod yn cynyddu'r sefydliad yn unol â rhaglen Uplift swyddogion heddlu'r Swyddfa Gartref, gan arwain at darged o 1,314 o swyddogion erbyn mis Mawrth 2025, a gynhaliwyd.

Digwyddodd ad-drefnu staff yr heddlu yng ngwanwyn 2023 a ddigwyddodd yr un pryd â rhoi'r system rheoli cofnodion newydd ar waith. Fe wnaeth y ddau newid sylweddol hyn greu rhai ôl-groniadau tymor byr mewn swyddogaethau prosesu allweddol fel trwyddedu arfau tanio, rheoli gwybodaeth a chyfiawnder troseddol, ac mae'r rhain wedi cael sylw yn 2024/2025. Aed i'r afael â gostyngiad yn nifer swyddogion cymorth cymunedol yr heddlu a ariennir gan Lywodraeth Cymru o 89 i 44, yn ogystal â dileu cyllid Cyswllt Ysgolion yn 2024/2025, drwy braesept ychwanegol gyda chymorth unfrydol gan y Panel Heddlu a Throseddu. Fodd bynnag, mae lefelau staffio swyddogion cymorth cymunedol yr heddlu wedi'u lleihau o 163 cyferth ag amser llawn i 137 cyferth ag amser llawn, ond mae buddsoddiad pellach wedi'i gynllunio i gryfhau hyn trwy gyllid ychwanegol a ddarperir trwy'r Warrant Plismona Bro o 2025/2026. Cefnogodd y cynnydd mewn praesept 2024/2025 hefyd barhad y Rhaglen Cyswllt Ysgolion (er gwaethaf tynnu grant Llywodraeth Cymru yn ôl), a chynnydd mewn staffio yng Nghanolfan Reoli'r heddlu, sydd, ynghyd â newidiadau i'r system, wedi arwain at welliannau mewn ateb galwadau a gostyngiadau mewn cyfraddau rhoi'r gorau i alwadau nad ydynt yn rhai brys.

Mae gan y comisiynydd swyddfa sy'n ei gefnogi i gyflawni ei gyfrifoldebau statudol fel y nodir yng Ngorchymyn Protocol Plismona 2011. Yn ogystal â rolau statudol y swyddog monitro a'r prif

swyddog cyllid, mae gan y comisiynydd dîm o weithwyr proffesiynol i gynghori ar faterion yn ymwneud â chyllid, polisi, perfformiad, ymgysylltu, comisiynu a phartneriaethau. Roedd gan y comisiynydd sefydliad wedi'i gyllidebu o 22 o swyddi cyfwerth ag amser llawn ar gyfer 2024/2025.

5 Perfformiad ariannol

Mae datganiad o gyfrifon y prif gwnstabl yn dangos perfformiad ariannol yr heddlu. Mae hwn wedi'i baratoi yn seiliedig ar arfer cyfrifyddu priodol i gydymffurfio â gofynion Cod Ymarfer Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth. Mae hyn ychydig yn wahanol i'r cyllidebau sy'n cael eu rheoli a'u monitro o ddydd i ddydd gan nad yw'r rhain yn cynnwys rhai elfennau megis dibrisiant a symudiadau ar rwymedigaethau pensiwn nad oes angen eu hariannu'n llawn yn ystod y flwyddyn o dan statud.

Mae cost y gwasanaethau sydd wedi'u cynnwys yn y Datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr yn dangos bod £166.2 miliwn wedi'i wario ar ddarparu gwasanaethau plismona i gyhoedd Dyfed-Powys yn 2024/25 (2023/24: £154.5 miliwn). Mae'r datganiad yn rhoi dadansoddiad ar draws y prif gydrannau cost. Gwariwyd yr elfen fwyaf ar gyflog a phensiynau swyddogion yr heddlu, a oedd yn cyfrif am £82.6 miliwn o'r cyfanswm yn 2024/25 (2023/24: £77.9 miliwn). Mae'r amrywiad mewn cost gwasanaeth yn cael ei effeithio'n sylweddol gan y symudiad mewn rhwymedigaethau pensiwn a chofnodion dibrisiant cyfalaf.

Mae'r fantolen yn rhoi ciplun o asedau a rhwymedigaethau'r prif gwnstabl ar 31 Mawrth 2025.

Mae'r fantolen yn cael ei dominyddu gan y rhwymedigaeth hirdymor o £923 miliwn (2023/24: £1,053 miliwn) sy'n bodoli mewn perthynas â rhwymedigaethau pensiwn yn y dyfodol ar gyfer swyddogion a staff yr heddlu. Mae hyn yn cynrychioli'r swm y byddai angen ei neilltuo ar ddyddiad y fantolen i dalu am daliadau pensiynau yn y dyfodol ar gyfer yr holl swyddogion a staff presennol a'r rheini wedi ymddeol. Mae'r ffigur hwn wedi'i gyfrifo'n annibynnol ar sail actiwaraid ac mae'n ystyried lefelau cyflog yn y dyfodol, chwyddiant, cyfraddau marwolaethau ac ati. Bu gostyngiad sylweddol yn rhwymedigaeth pensiwn y dyfodol, oherwydd newidiadau mewn rhagdybiaethau actiwaraid a ffactorau disgownt.

Yr eitem fwyaf nesaf ar y fantolen yw'r £20 miliwn (2023/2024: £17 miliwn) o gredydwy'r tymor byr sy'n cynrychioli'r symiau sy'n ddyledus gan y prif gwnstabl ar ddiwedd y flwyddyn, sydd wedi cynyddu £3 miliwn ers mis Mawrth 2024. Mae rhagor o fanylion a dadansoddiadau mewn perthynas ag eitemau'r fantolen wedi'u cynnwys yn y nodiadau i'r cyfrifon.

Dadansoddiad o Berfformiad Ariannol ac Amrywiad Cyllidebol 2024/2025

Gosododd y comisiynydd gyllideb o £143.9 miliwn fel cyllideb refeniw ar gyfer y flwyddyn ariannol 2024/2025 a oedd yn cynnwys defnydd o gronfeydd wrth gefn o £1.6 miliwn, yn ogystal ag arbedion ariannol o £2.2 miliwn (4.6%). Tynnwyd y rhain o gyllidebau gwaelodlin er gwaethaf cynnydd o 6.2% yn y dreth gyngor. Roedd hyn yn adlewyrchu'r pwysau cost parhaus yr oedd Heddlu Dyfed-Powys yn eu hwynebu o ran ynni, chwyddiant cyffredinol, cytundebau cyflog a chyfraddau llog ac ati.

Mae blwyddyn ariannol 2024/2025 wedi bod yn flwyddyn o gyfuno ariannol sylweddol, gyda'r angen i ymgorffori effaith blwyddyn lawn y cynnydd cyflog o 7% a ddyfarnwyd ym mis Medi 2023, yn ogystal ag amrywiaeth o bwysau ariannol eraill sydd wedi'u hymgorffori o fewn y gyllideb gyffredinol.

Mae'r tabl canlynol yn nodi'r sefyllfa alldro derfynol ar gyfer 2024/2025 ac yn cymharu hyn â'r gyllideb ddiwygiedig. Mae'r gyllideb ddiwygiedig yn adlewyrchu symudiadau cyllidebau a chronfeydd

wrth gefn ychwanegol yn ystod y flwyddyn at ddibenion monitro'r gyllideb, a gymeradwywyd yn unol â'r Fframwaith Llywodraethiant Corfforaethol. Mae'r symudiadau a adlewyrchir yn cynnwys grantiau ychwanegol ar gyfer mynd i'r afael ag ymddygiad gwrthgymdeithasol, a chael gwared ar wasanaeth i ddioddefwyr Goleudy o gyllidebau'r heddlu wrth ei ail-ddyfarnu i'r gwasanaeth Cymorth i Ddioddefwyr.

Datganiad amrywiad	Cyllideb wreiddiol	Cyllideb ddiwygiedig	Gwirioneddol	Amrywiant (Cadarnhaol ar gyfer arbed)
Deiliad cyllideb	£miliwn	£miliwn	£miliwn	£miliwn
Comisiynydd Heddlu a Throseddu				
Costau swyddfa a chomisiynu	3.3	3.3	2.9	0.4
Trosglwyddo i/(o) gronfeydd wrth gefn – comisiynydd	(0.5)	(0.5)	(0.1)	(0.4)
Cyfanswm costau cyllideb refeniw'r comisiynydd	2.8	2.8	2.8	0.0
Prif gwnstabl				
Cyflogau a lwfansau'r heddlu	84.2	84.3	83.5	0.8
Goramser swyddogion yr heddlu	1.8	2.3	2.6	(0.3)
Gwyliau'r banc	0.8	0.8	0.7	0.1
Cyflogau a lwfansau staff yr heddlu	40.8	40.6	41.0	(0.4)
Goramser staff yr heddlu	0.3	0.3	0.3	0
Costau pensiwn	1.8	1.8	1.6	0.2
Recriwtio, yswiriant a hyfforddiant	1.9	1.9	1.7	0.2
Costau adeiladau	5.8	5.7	5.8	(0.1)
Costau eraill nad ydynt yn ymwneud â chyflogau	12.3	12.4	12.0	0.4
Dadansoddi ffonau a gwaith fforensig	2.6	2.6	3.1	(0.5)
Taliadau cydweithio ac asiantaeth	5.3	5.3	5.3	0.0
Grantiau	(14.3)	(14.7)	(16.4)	1.7
Incwm	(4.5)	(3.7)	(5.4)	1.7
Cyllid cyfalaf	3.9	3.9	5.8	(1.9)
Ailgodli taliadau	(0.5)	(1.1)	(1.0)	(0.1)
Cyfanswm y gyllideb – heddlu	142.2	142.4	140.6	1.8
Cyfanswm y gyllideb – Comisiynydd Heddlu a Throseddu a'r Prif Gwnstabl	145.0	145.2	143.4	1.8
Cyfraniad i/(o) gronfeydd wrth gefn – prif gwnstabl	(1.1)	(1.3)	0.5	(1.8)
Gwariant net ar ôl trosglwyddo o refeniw i gronfeydd wrth gefn	143.9	143.9	143.9	0.0
Cyfrifon dal a chyfrifon hunan-fantoli				
Rhaglen ailhyfforddi gyrwyr	0.0	0.0	(0.1)	0.1
Trosglwyddo i/(o) gronfeydd wrth gefn – ailhyfforddi gyrwyr	0.0	0.0	0.1	(0.1)
Cyfanswm cyfrifon dal	0.0	0.0	0.0	0.0

Roedd gwariant Comisiynydd Heddlu a Throseddu £0.4 miliwn o fewn y gyllideb a arweiniodd at lai o symud nag a ragwelwyd yn y cronfeydd wrth gefn. Roedd hyn yn adlewyrchu gwariant is gan yr heddlu a phartneriaid, gan gynnwys effaith trosglwyddo i'r Gwasanaethau i Ddiodeffwyr a amlygwyd uchod.

Mae sefyllfa alldro refeniw'r heddlu yn gadarnhaol iawn gyda thanwariant o £1.8 miliwn yn gyffredinol cyn addasu ar gyfer trosglwyddiadau wrth gefn cyllideb a glustnodwyd ar gyfer pwysau cost untro sy'n codi yn 2025/26 yn y cynllun ariannol tymor canolig.

Gadawodd nifer sylweddol uwch o swyddogion a staff yr heddlu na'r disgwyl yn ystod y flwyddyn a arweiniodd at arbedion ariannol ar gyfer y flwyddyn yn erbyn penawdau cyflog ac a olygodd fod angen camau cadw a recriwtio gan Ddysgu a Datblygu. Cyflawnwyd targedau cynyddu nifer swyddogion y Swyddfa Gartref yn llawn drwy gynyddu gweithgarwch recriwtio ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Roedd y dyfarniad cyflog a gytunwyd ar gyfer ei dalu o fis Medi 2024 ar gyfer staff a swyddogion yn uwch nag a ragwelwyd adeg gosod y gyllideb, sef 4.75% o'i gymharu â 2.5% a ychwanegodd tua £1.2 miliwn at gostau swyddogion a £0.5 miliwn at gostau staff. Darparodd y Swyddfa Gartref grant ychwanegol o £1.1 miliwn yn ystod y flwyddyn a wnaeth negyddu effaith hyn ar y fantolen yn ystod y flwyddyn i raddau helaeth a chyfrannu at yr arbedion yn erbyn y pennawd grantiau.

Arweiniodd amrywiaeth o heriau gweithredol ac arbenigol o ran swyddogion a staffio at bwysau ar gyllidebau goramser a oedd yn angenrheidiol i gynnal darparu gwasanaethau, ac arweiniodd hyn at orwariant net o £0.2 miliwn i swyddogion. Contract newydd ar gyfer Gwasanaethau Meddygol Fforensig y ddalfa a chontract Canolfan Atgyfeirio Ymosodiadau Rhywiol ar wahân oedd y prif gyfranwyr at y gorwariant o £0.5 miliwn yn erbyn y linell Dadansoddi ffonau a gwaith fforensig.

O ran penawdau Incwm, roedd derbyniadau llog yn sylweddol uwch nag a ragwelwyd oherwydd llyf arian parod mwy ffafriol a chyfraddau llog yn parhau'n uwch am gyfnod hirach gan gyfrannu £0.9 miliwn o'r arbediad o £1.7 miliwn yn erbyn y pennawd hwn. Cydnabuwyd ad-daliad sylweddol o £0.6 miliwn mewn perthynas â thaliadau trethi hanesyddol ar eiddo'r pencadlys hefyd ar ddiwedd y flwyddyn yn dilyn proses apelio ragweithiol.

Roedd yr amrywiadau cadarnhaol yn erbyn y penawdau llog a chyflogau yn caniatáu i'r heddlu ariannu mwy o wariant cyfalaf o'i wariant refeniw nag a ragwelwyd, a thrwy hynny leihau benthyca a thynnu i lawr cronfeydd cyfalaf wrth gefn. Mae'r amrywiad o £1.9 miliwn yn erbyn penawdau cyfalaf yn adlewyrchu tâl cyllido refeniw uniongyrchol ychwanegol a gytunwyd ar gyfer y flwyddyn. Arweiniodd oedi wrth symud ymlaen â gwerthu eiddo a glustnodwyd i'w gwerthu yn 2024/2025 i 2025/2026 at benderfyniad i gynyddu cyllido refeniw uniongyrchol o swm cyfatebol yn hytrach na chynyddu benthyca neu dynnu cronfeydd wrth gefn ychwanegol i lawr, a allai fod wedi effeithio ar lif arian fel arall.

Fel mewn blynyddoedd blaenorol, gwnaeth y Cynllun Ailhyfforddi Gyrwyr tua £0.1 miliwn yn fwy o arian na'r disgwyl, sy'n cael ei ychwanegu at gronfa wrth gefn a glustnodwyd ar gyfer mentrau diogelwch ffyrdd gan y prif gwnstabl.

Bu'r comisiynydd a'r prif gwnstabl yn ddarbodus a phwylllog wrth weithredu eu cyfrifoldebau ariannol yn ystod y flwyddyn er gwaethaf galwadau gweithredol parhaus. Gwnaeth sawl digwyddiad ffodus a phenderfyniadau masnachol rhagweithiol y sefyllfa alldro terfynol yn llawer mwy ffafriol na'r disgwyl. Mae'r sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn yn gadarnhaol iawn ac yn rhoi Heddlu Dyfed-Powys mewn sefyllfa gryfach i ymdrin â heriau ariannol yn y dyfodol.

Yng nghyfarfod y Bwrdd Plismona ar 21 Mai 2025, gwnaeth y Comisiynydd Heddlu a Throseddau benderfyniadau ar ddyrannu cronfeydd wrth gefn i gyd-fynd â'r balansau a dybiwyd yn lefel y cynllun ariannol tymor canolig a gytunwyd ym mis Ionawr 2025. Yn ogystal, cytunwyd ar rai symudiadau pellach i gynyddu Cronfa Arloesi'r comisiynydd sydd wedi'i chlustnodi tuag at dalu costau Rhaglen Atal, Ymyrryd ac Ymgysylltu estynedig ar draws Heddlu Dyfed-Powys.

Mae manylion llawn y symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn a'r cronfeydd sy'n weddill yn cael eu hadrodd yn *'nodyn 10 - Trosglwyddiadau i/o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd'* y cyfrifon grŵp.

6 Risgiau, cyfleoedd a'r rhagolygon ariannol tymor canolig

Rheolir risgiau ar bob lefel o'r sefydliad trwy'r strwythur llywodraethu a defnyddir cofrestr risg gorfforaethol i gofnodi, rheoli a lliniaru'r prif risgiau a allai effeithio ar gyflawni canlyniadau'r Cynllun Heddlu a Throseddau a blaenoriaethau'r prif gwnstabl.

Roedd y prif risgiau a oedd yn parhau'n 'fyw' ar ddiwedd 2024/2025 yn cynnwys y canlynol:

- Canolfan Atgyfeirio Ymosodiadau Rhywiol Aberystwyth - pryderon ynghylch cyllid, amserlenni, a gofynion achredu erbyn mis Hydref 2025 ar gyfer y safle newydd o gael dyddiad terfynu prydles penodedig ar y safle presennol. Mae'r sefyllfa hon yn cael ei monitro'n agos ar y cyd. [sgôr gweddilliol 16]
- Ariannu partneriaeth camerâu diogelwch yng Nghymru – mae partneriaeth GanBwyll yn profi diffygion ariannol sy'n cael eu tanysgrifennu gan heddluoedd, a achosir gan incwm tocynnau sy'n amrywio a phwysau chwyddiant, wedi'u gwaethygu gan gyllid grant sefydlog. Mae cynllun adfer yn cael ei lunio. [sgôr gweddilliol 12]
- Risg ariannu yn y dyfodol – Mae risg y gallai adolygiad fformiwla ariannu sy'n cael ei gynnal gan y Swyddfa Gartref arwain at ostyngiadau mewn cyllid grant. Mae'r heddlu yn aros am ymgynghoriad pellach a phenderfyniadau gan y Swyddfa Gartref [sgôr gweddilliol 15]
- Gweithwyr proffesiynol gofal iechyd yn y ddalfa – mae problem methiant gan y darparwr gwasanaeth allanol i fodloni amseroedd presenoldeb yn y Drenewydd oherwydd problemau recriwtio a gwirio nyrsys yn cael sylw. [sgôr gweddilliol o 12]
- Fetio - mae risg na fydd yr heddlu'n cyflawni ei ymrwymïadau fetio oherwydd ôl-groniadau cynyddol sy'n fwy na throthwy goddefgarwch Arolygiaeth Cwnstablïaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi. Mae adnoddau o wahanol adrannau yn cael eu dyrannu i fynd i'r afael â'r ôl-groniad, a bydd effaith y cymorth yn cael ei monitro'n agos. [sgôr gweddilliol o 20]
- Cofnodi troseddau ac amseroldeb - mae risg na fydd y broses o gofnodi troseddau yn cyd-fynd â Rheolau Cyfrif y Swyddfa Gartref os na chaiff y materion sy'n weddill eu datrys, a allai effeithio ar wasanaethau i ddioddefwyr ac effeithiolrwydd ymchwiliadau. Mae blaenoriaethu cofnodi troseddau yn hytrach nag ymchwilio wedi arwain at welliannau misol mewn cydymffurfiaeth. Cynhelir monitro parhaus nes bod y lefelau goddefgarwch yn cael eu cyrraedd. [sgôr gweddilliol 9]
- Datrysiadau ystafell reoli - mae pryderon wedi'u codi ynghylch datrysiad ystafell reoli Motorola, sy'n cefnogi nifer o lwyfannau telefoni a radio gwasanaethau brys, gan gynnwys Heddlu Dyfed-Powys. Mae toriadau wedi'u cynllunio a rhai heb eu cynllunio wedi digwydd, gan beri risgiau i ddarparu gwasanaethau, diogelwch swyddogion, ac o bosibl enw da'r heddlu. Mae Motorola yn darparu diweddariadau rheolaidd ar y sefyllfa, a fydd yn cael eu monitro'n agos. [sgôr gweddilliol o 20]

Mae'r gofrestr risg yn cael ei monitro'n rheolaidd i sicrhau bod perchennog risg yn cael ei neilltuo i risgiau sy'n gyfrifol am roi mesurau lliniaru a chamau gweithredu priodol ar waith. Mae rhagor o fanylion mewn perthynas â rheoli risg wedi'u cynnwys yn y datganiad llywodraethu blynyddol.

Cytunodd y Panel Heddlu a Throseddu yn unfrydol ar gynnydd o 8.6%, neu £28.65, yn y dreth gyngor ym Mand D fel y cynigiwyd gan y Comisiynydd Heddlu a Throseddu, gan arwain at gyllideb net o £153.3 miliwn ar gyfer 2025/2026 ym mis Ionawr 2025. Mae'r gyllideb yn cynnwys:

- 1,314 o swyddogion, wedi'i gefnogi gan ymgyrch Uplift a'r Warrant Plismona Bro.
- 50 o swyddi staff heddlu ychwanegol i ryddhau swyddogion i swyddogaethau plismona bro a gwasanaeth ymateb yr heddlu, wedi'i ariannu'n rhannol gan grant Gwarant Plismona Bro ychwanegol.
- Cynnydd yn y ddarpariaeth feddygol fforensig yn y ddalfa yn y Drenwydd gyda darpariaeth gwasanaeth sy'n seiliedig ar nyrsys wedi'i hymgorffori.
- Buddsoddi mewn cyfiawnder troseddol i wella data rheoli ac i ganoli prosesau golygu a datgelu.
 - Buddsoddi mewn awtomeiddio prosesau robotig, negeseuon cymunedol, a rheoli gwybodaeth.
 - Ehangu darpariaeth gwasanaeth y Ganolfan Atgyfeirio Ymosodiadau Rhywiol mewn cydweithrediad â heddluoedd a byrddau ieuchyd eraill Cymru.

Mae'r gyllideb yn ymgorffori cynnydd o 4.75% mewn cyflog o fis Medi 2024 a chynnydd chwyddiant o 2.6%, yn ogystal â gofyniad cynllun lleihau costau o £2.8 miliwn ar gyfer y flwyddyn. Mae cynnydd yn ffactor swyddi gwag staff yr heddlu i 5% hefyd wedi'i gynnwys, sy'n adlewyrchu'r profiad cyfredol yn well. Mae cynnydd yng nghyfradd cyfraniadau Yswiriant Gwladol a gostyngiad yn y trothwy hefyd yn cael ei adlewyrchu, wedi'i ariannu'n rhannol drwy grant.

O fewn y cynllun ariannol tymor canolig, mae sawl rhagdybiaeth a chanlyniad penderfyniadau sydd eisoes wedi'u cytuno, gan gynnwys:

- Cronfeydd wrth gefn yn gostwng o £21.3 miliwn ym mis Mawrth 2024 i £7.9 miliwn erbyn mis Mawrth 2027.
- Rhaglen gyfalaf 2025/2026 o £24.2 miliwn gan gynnwys gorsaf heddlu Aberhonddu a'r Maes Hyfforddi Arfau Tanio ar y Cyd.
- Gofyniad cyllido cyfalaf (benthyca) ychwanegol o £35 miliwn erbyn mis Mawrth 2029 a gofyniad benthyca allanol o £55.8 miliwn, gyda chostau cyllido cyfalaf yn cael eu hadlewyrchu'n llawn yng nghyllideb refeniw y dyfodol wedi mantoli.

Mae'r amgylchedd ariannol yn parhau i fod yn heriol iawn o ran y sefyllfa economaidd gyffredinol, gyda'r argyfwng costau byw yn arwain at gynnydd dwy ddigid yn y gofyniad cyllidebol dros y ddwy flynedd ddiwethaf cyn ychwanegu mesurau lleihau costau o dros £11 miliwn ers 2023/2024. Gydag Adolygiad yr Heddlu yn parhau i mewn i ail a thrydedd flwyddyn, mae'r heddlu wedi gallu gosod cynllun ariannol tymor canolig wedi'i fantoli yn seiliedig ar set gychwynnol o dybiaethau ar gyfer y blynyddoedd i ddod sy'n gysylltiedig â chwyddiant y Trysorlys a dangosyddion cyllid.

Gellir dod o hyd i ddogfen iawn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig ar gyfer 2025/2026 yma:

<https://www.dyfedpowys-pcc.org.uk/cy/cyllid/y-praesep-a-r-cynllun-ariannol-tymor-canolig/>

Mae gosod rhagdybiaethau chwyddiant yn y dyfodol yn anodd, gan fod pob newid canrannol o'r lefelau tybiedig yn gwneud gwahaniaeth sylweddol mewn termau ariannol. Byddai newid o 1% ar draws yr holl dybiaethau cyllidebol a gynhwysir ar gyfer pob un yn y cynllun ariannol tymor canolig yn arwain at ddiffyg/gwarged o £1.1 miliwn mewn perthynas â 2025/2026 ond diffyg/gwarged o £3.5

miliwn i £4.0 miliwn ar gyfer y blynyddoedd i ddod, y byddai angen mynd i'r afael â nhw, gyda'i gilydd, trwy ostyngiadau costau pellach neu addasiadau i'r dreth gyngor. Mae'r cynllun yn arbennig o sensitif i amrywiadau mewn dyfarniadau cyflog, lefelau praesept a setliadau.

Cyhoeddwyd adroddiad ar ail gam yr adolygiad cynhwysfawr o wariant 2025 ar 11 Mehefin 2025, a disgwylir rhyddhau rhagor o wybodaeth mewn perthynas ag aneddiadau yn y dyfodol a dyraniadau grant Plismona Bro am dair blynedd o 2026/2027. Bydd hyn yn darparu sail well i gynllunio'n ariannol na dull blaenorol y Swyddfa Gartref o gyhoeddiadau setliad blynyddol. Bydd gwaith ar Gynllun Ariannol Tymor Canolig wedi'i ddiweddarau ar gyfer 2026/2027 yn dechrau o fis Mehefin 2025.

Mae'r comisiynydd a'r heddlu yn wynebu nifer o ymrwymadau a rhwymedigaethau ariannol posibl anhysbys ac ansicr yn y dyfodol y cyfeirir atynt ymhellach yn y nodiadau Rhwymedigaethau digwyddiadol a Phensiynau. Ailgychwynnodd Llywodraeth y DU yr adolygiad o'r fformiwla ariannu ym mis Mai 2021, fodd bynnag, mae'n annhebygol y bydd hyn yn symud ymlaen yn y tymor canolig ac mae'n bosibl y caiff ei ymgorffori mewn ystyriaethau ehangach ynghylch diwygio'r heddlu. Mae'r gwaith ar ddiwygio'r heddlu wedi bod yn mynd rhagddo a disgwylir Papur Gwyn yn nodi bwriad y llywodraeth yn yr haf gyda deddfwriaeth ac amserlen weithredu gynyddrannol i ddilyn. Mae canlyniad y gwaith hwn a'r canlyniadau ariannol posibl yn parhau i fod yn risg.

Er gwaethaf y cynnydd tybiedig ym mhraesept y dreth gyngor, mae angen gofynion effeithlonrwydd a chynhyrchiant parhaus dros gyfnod y Cynllun Ariannol Tymor Canolig. Mae ansicrwydd ynghylch cyllid grant craidd a phenodol yn y dyfodol, cymhlethdodau mewn perthynas â chostau pensiynau a'r gweithlu o'i gymharu â'r dirwedd economaidd ehangach yn golygu bod yr amgylchedd ariannol yn debygol o barhau i fod yn heriol am y dyfodol hyd y gellir ei ragweld.

Mae hysbysiad Adran 114 yn ddatganiad y mae'n ofynnol i swyddog cyllid awdurdod lleol yng Nghymru a Lloegr ei gyhoeddi, lle mae awdurdod yn rhagweld y bydd ei wariant yn fwy na'i incwm ar gyfer unrhyw flwyddyn ariannol. I gadarnhau, mae Heddlu Dyfed-Powys yn ystyried gofynion Adran 114 yn rheolaidd, fel rhan o'r broses o osod a monitro'r gyllideb. Ystyrir bod yr incwm a ragwelir yn ddigonol i fodloni'r gwariant a ragwelir yn y tymor byr a chanolig ac felly nid oes angen adrodd ar unrhyw faterion na hysbysiadau ar hyn o bryd.

7 Sail paratoi a chyflwyno

Mae'n rhaid i'r comisiynydd a'r prif gwnstabl fel endidau cyfreithiol ar wahân gynhyrchu eu datganiad o gyfrifon eu hunain, gyda'r comisiynydd yn gyfrifol am gynhyrchu cyfrifon y grŵp, y mae cyfrifon y comisiynydd wedi'u cynnwys ynddynt.

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, fel y'u diwygiwyd, yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff llywodraeth leol baratoi datganiad o gyfrifon yn unol ag arferion priodol. Mae cod ymarfer Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth wedi'i nodi fel un sy'n cynrychioli arferion priodol.

Mae'r canlynol yn esboniad o'r datganiadau sy'n dilyn, eu pwrpas a'r berthynas rhyngddynt:

- **Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon** - mae'r datganiad hwn yn nodi cyfrifoldebau'r prif gwnstabl a'i brif swyddog cyllid;
- **Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol** - mae hwn yn nodi barn yr archwilydd allanol, Archwilydd Cyffredinol Cymru, ynghylch p'un a yw cyfrifon y prif gwnstabl a gyflwynwyd yn rhoi 'darlun gwir a theg' o sefyllfa ariannol a gweithrediadau'r prif gwnstabl ar gyfer 2024/25;

- **Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr** - mae'r datganiad craidd hwn yn crynhoi'r adnoddau sydd wedi'u cynhyrchu a'u defnyddio wrth ddarparu gwasanaethau plismona a lleihau troseddu yn ystod y flwyddyn. Mae'n cynnwys yr holl dreuliau o ddydd i ddydd ac incwm cysylltiedig ar sail cronïadau, yn ogystal â thrafodion sy'n mesur gwerth yr asedau sefydlog a ddefnyddiwyd a gwerth rhagamcanol gwirioneddol y buddion ymddeol a enillwyd gan weithwyr yn ystod y flwyddyn;
- **Mantolen** - mae'r datganiad craidd hwn yn dangos gwerth yr asedau a'r rhwymedigaethau a gydnabyddir gan y prif gwnstabl ar ddyddiad y fantolen. Nid oes gan y prif gwnstabl unrhyw gronfeydd wrth gefn i gyfrif amdanynt. Cyfrifoldeb y comisiynydd yw'r rhain. Asedau net, net i ddim trwy gyfrwng dyledwr a chredydwr o fewn y grŵp ar gyfer cyfalaf gweithio i gwrdd â dyledwyr, rhestrau eiddo a chredydwyr tymor byr;
- **Cyfrif cronfa bensiwn yr heddlu** - mae'r datganiad hwn yn dangos gwariant, incwm, asedau a rhwymedigaethau sy'n ymwneud â phensiynau'r heddlu yn ystod y flwyddyn. Mae'r cyfrif yn dangos y grant atodol sy'n ddyledus gan y grŵp i gyfrif y gronfa bensiwn. Wedi hynny, mae'r Swyddfa Gartref yn ad-dalu'r grŵp am arian a dalwyd i'r cyfrif ac yn tanysgrifennu'r diffyg i bob pwrpas. Byddai'r arfer hwn yn gweithio i'r gwrthwyneb pe bai cyfrif y gronfa bensiwn yn dangos gwarged ar ddiwedd y flwyddyn;
- **Nodiadau i'r datganiadau ariannol** – mae'r rhain yn darparu gwybodaeth ychwanegol sy'n egluro ymhellach yr eitemau a gynhwysir yn y prif ddatganiadau gyda'r nod o wella dealltwriaeth y darllenwyr o'r prif ddatganiadau ariannol. Maent yn nodi'r polisiâu cyfrifo a ddefnyddir fel sail i baratoi'r datganiadau ariannol fel sy'n ofynnol gan y cod ymarfer;
- **Rhestr o eirfa** – mae'r rhain yn darparu naratif ychwanegol i egluro'r termau a ddefnyddir yn y datganiad gyda'r nod o wella dealltwriaeth y darllenwyr fel sy'n ofynnol gan y cod ymarfer;
- **Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn** – nid yw'r datganiad hwn yn berthnasol o ystyried mai cyfrifoldeb y comisiynydd yw'r holl gronfeydd wrth gefn;
- **Datganiad Llif Arian Parod** - nid yw'r datganiad hwn yn berthnasol gan fod cyfrifon banc yn cael eu dal gan y comisiynydd ac yn cael eu gweithredu ar sail grŵp;
- **Dadansoddiad o Wariant a Chyllid** – ni chyflwynir Dadansoddiad o Wariant a Chyllid ar wahân ar gyfer y prif gwnstabl gan y byddai'n rhoi darlun anghyflawn o'r datgeliadau gofynnol. Darperir dadansoddiad o wariant a chyllid grŵp yn natganiadau ariannol grŵp Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys ac mae'n dangos y dadansoddiad cyflawn yn ôl yr angen; a
- Cyhoeddir **Datganiad Llywodraethiant Blynyddol ar y Cyd** ar wahân i'r datganiad o gyfrifon hwn ac mae'n nodi manylion sut mae'r comisiynydd a'r prif gwnstabl yn llywodraethu dros eu materion. Mae'r datganiad yn ddogfen statudol ar gyfer pob corfforaeth undyn, er ei fod yn parhau i fod yn ddatganiad cyfun ar gyfer 2024/2025. Nod hyn yw cynorthwyo tryloywder a dealltwriaeth i'r darllenydd, gan ddangos yn glir lle mae trefniadau'n gyson a lle maent yn gwahaniaethu rhwng y comisiynydd a'r prif gwnstabl. Mae'r datganiad yn cynnwys adolygiad blynyddol o ddigonolrwydd y trefniadau llywodraethu ac yn rhoi sicrwydd ar y systemau rheolaeth fewnol.

Datganiad o Gyfrifoldebau

Diben y datganiad hwn yw nodi cyfrifoldebau'r prif gwnstabl a'r prif swyddog ariannol mewn perthynas â'r datganiad o gyfrifon.

Cyfrifoldebau'r prif gwnstabl

Mae'n ofynnol i'r prif gwnstabl wneud y canlynol:

- gwneud trefniadau ar gyfer gweinyddu materion ariannol yn briodol a sicrhau bod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny, a'r swyddog hwnnw yw'r prif swyddog ariannol;
- rheoli materion i sicrhau defnydd darbodus, effeithlon ac effeithiol o adnoddau a diogelu ei asedau; a
- cymradwyo'r datganiad o gyfrifon.

Cymradwyaf y datganiad o gyfrifon ar gyfer blwyddyn ariannol 2024/2025.

Prif Gwnstabl Dyfed-Powys

Dyddiad: 2 Rhagfyr 2025

Cyfrifoldebau'r prif swyddog ariannol

Mae'r prif swyddog ariannol yn gyfrifol am baratoi'r Datganiad o Gyfrifon yn unol â'r arferion priodol a nodir yn y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig CIPFA/LASAAC (y Cod).

Wrth baratoi ei ddatganiad o gyfrifon, mae'r prif swyddog ariannol wedi gwneud y canlynol:

- dewis polisïau cyfrifyddu addas ac yna eu cymhwyso'n gyson;
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol a doeth; a
- chydymffurfio â'r cod awdurdodau lleol.

Mae'r prif swyddog ariannol hefyd wedi gwneud y canlynol:

- cadw cofnodion cyfrifyddu cywir a oedd yn gyfredol; a
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac afreoleidd-dra arall.

Tystiaf fod y datganiad o gyfrifon yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol y prif gwnstabl ar y dyddiad adrodd ac o'i wariant a'i incwm am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2025.

Prif Swyddog Ariannol y Prif Gwnstabl

Dyddiad: 2 Rhagfyr 2025

Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i Brif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys

Barn ar y datganiadau ariannol

Rwyf wedi archwilio datganiadau ariannol y canlynol:

- Prif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys; a
- Chronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2025 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Prif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys yn cynnwys y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y fantolen a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisïau cyfrifyddu perthnasol.

Mae Cronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad Asedau Net a nodiadau cysylltiedig gan gynnwys y polisïau cyfrifyddu perthnasol.

Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol ac mae'r DU wedi mabwysiadu safonau cyfrifyddu rhyngwladol fel y'u dehonglir ac a addaswyd gan y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2024-25.

Yn fy marn i, ym mhob agwedd berthnasol, mae'r canlynol yn wir am y datganiadau ariannol:

- maent yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Prif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys a Chronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys ar 31 Mawrth 2025 ac o'u hincwm a'u gwariant am y flwyddyn a ddaeth i ben; ac
- maent wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a safonau cyfrifyddu rhyngwladol mabwysiedig y DU fel y'u dehonglir ac a addaswyd gan y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2024-25

Sail y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU a rheoleidd-dra fel y nodi yn Nodyn Ymarfer 10 'Archwilio datganiadau ariannol cyrff y sector cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yn adran cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol fy adroddiad.

Mae fy staff a minnau'n annibynnol ar Brif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys a Chronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio a gefais yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail ar gyfer fy marn.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes hyfyw

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod y defnydd o sail cyfrifyddu busnes hyfyw wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith a gyflawnais, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol yn ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu Prif

Gwnstabl Heddlu Dyfed Powys a Chronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys i barhau i fabwysiadu sail cyfrifyddu busnes hyfw am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r adeg yr awdurdodir cyhoeddi'r datganiadau ariannol.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau a chyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol mewn perthynas â busnes hyfw yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn yr adroddiad blynyddol ac eithrio'r datganiadau ariannol a fy adroddiad archwilydd ar hynny. Mae'r Swyddog Ariannol Cyfrifol yn gyfrifol am yr wybodaeth arall sydd yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, ac eithrio i'r graddau a nodir yn benodol fel arall yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar hynny.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn sylweddol anghyson â'r datganiadau ariannol, neu'r wybodaeth a gefais yn ystod yr archwiliad, neu fel arall yn ymddangos fel pe bai wedi'i chamddatgan yn sylweddol. Os byddaf yn nodi anghysondebau perthnasol o'r fath neu gamddatganiadau perthnasol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os dof i'r casgliad, ar sail y gwaith yr wyf wedi'i gyflawni, bod camddatganiad sylweddol o'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i mi adrodd y ffaith honno.

Nid oes gennyf ddim i'w adrodd yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, ar sail y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2024-25;
- Mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar y cyd gan Gomisiynydd Heddlu a Throsedd Dyfed-Powys a Phrif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r canllawiau.

Materion eithriedig yr wyf yn adrodd arnynt

Yng ngoleuni gwybodaeth a dealltwriaeth Prif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys a Chronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys a'i hamgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi camddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar y cyd.

- Nid oes gennyf ddim i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol yr wyf yn adrodd arnynt i chi, os yw'r canlynol yn wir, yn fy marn i:
- nid wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad;
- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol, neu ni dderbyniwyd ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad gan ganghennau nad ymwelwyd â nhw gan fy nhim; ac

- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu.

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr eglurir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am y canlynol:

- paratoi'r datganiad o gyfrifon, gan gynnwys Cronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys, sy'n rhoi darlun cywir a theg ac sy'n cydymffurfio ag arferion priodol;
- cynnal cofnodion cyfrifyddu cywir;
- rheolaethau mewnol y mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn penderfynu eu bod yn angenrheidiol er mwyn galluogi paratoi datganiadau o gyfrifon sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny dryw dwyll neu wall; ac
- asesu gallu Prif Gwnstabl Dyfed-Powys a Chronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys i barhau fel busnes hyfyw, gan ddatgelu fel y bo'n berthnasol, materion yn ymwneud â busnes hyfyw a defnyddio sail cyfrifyddu busnes hyfyw oni bai bod y swyddog ariannol cyfrifol yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan Brif Gwnstabl Dyfed-Powys a Chronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, y gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn enghreifftiau o ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau. Rwy'n cynllunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol o ran afreoleidd-dra gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau yn cynnwys y canlynol:

- Holi'r rheolwyr, pennaeth yr archwiliad mewnol a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennaeth ategol yn ymwneud â pholisïau a gweithdrefnau Prif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys a Chronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys sy'n ymwneud â'r canlynol:
 - nodi, gwerthuso a chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau ac a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio;
 - canfod ac ymateb i risgiau o dwyll ac a ydynt yn gwybod am unrhyw dwyll gwirioneddol, a amheuir neu honedig; a

- y rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n ymwneud â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau.
- Ystyried fel tîm archwilio sut a ble y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll. Fel rhan o'r drafodaeth hon, nodais y posibilrwydd o dwyll yn y meysydd canlynol: cydnabod refeniw, cydnabod gwariant, postio dyddlyfrau anarferol a thuedd wrth gyfrifo amcangyfrifon cyfrifyddu;
- Cael dealltwriaeth o fframwaith awdurdod Prif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys a Chronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol eraill y mae Prif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys yn gweithredu ynddynt, gan ganolbwyntio ar y cyfreithiau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Prif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys a Chronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys; a
- Cael dealltwriaeth o berthnasoddd â phartïon cysylltiedig.

Yn ogystal â'r uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu datgeliadau'r datganiadau ariannol a phrofi dogfennaeth ategol i asesu cydymffurfedd â chyfreithiau a rheoliadau perthnasol a drafodwyd uchod;
- holi'r rheolwyr, y Cydbwyllgor Archwilio a chynghorwyr cyfreithiol ynghylch ymglyfwrthwylch a hawliadau gwirioneddol a phosibl;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu; ac
- profi priodoldeb cofnodion dyddlyfr ac addasiadau eraill wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll drwy i reolwyr ddiystyru rheolaethau; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu yn dynodi tuedd bosibl; a gwerthuso sail resymegol y busnes ar gyfer unrhyw drafodion arwyddocaol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs arferol busnes.

Rhannais hefyd ddeddfau a rheoliadau perthnasol a nodwyd a risgiau posibl o dwyll â phob aelod o'r tîm archwilio, ac arhosais yn wylidwys i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau drwy gydol yr archwiliad.

Mae'r anhawster cynhenid i ganfod afreoleidd-dra, effeithiolrwydd rheolaethau Prif Gwnstabl Dyfed-Powys a Chronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys, a natur, amseriad a maint y gweithdrefnau archwilio a gyflawnwyd yn effeithio ar y graddau y mae fy ngweithdrefnau'n gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cynghorau Adrodd Ariannol www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilydd.

Cyfrifoldebau eraill archwilwyr

Rwy'n cyfathrebu â'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch, ymhlith materion eraill, cwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio arwyddocaol, gan gynnwys unrhyw ddiffygion sylweddol mewn rheolaeth fewnol a nodaf yn ystod fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau archwiliad

Tystiaf fy mod wedi cwblhau archwiliad cyfrifon Prif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys a Chronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Adrian Crompton

Archwilydd Cyffredinol Cymru

4 Rhagfyr 2025

1 Cwr y Ddinas

Stryd Tyndall

Caerdydd, CF10 4BZ

Cyfrifoldeb Prif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys yw cynnal a chadw a chywirdeb ei wefan; nid yw'r gwaith a wneir gan archwilwyr yn cynnwys ystyried y materion hyn ac felly nid yw archwilwyr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a allai fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno ar y wefan yn wreiddiol.

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Mae'r datganiad hwn yn crynhoi'r adnoddau a gynhyrchwyd ac a ddefnyddiwyd i ddarparu gwasanaethau plismona a lleihau troseddau yn ystod y flwyddyn.

2023/24 (Ailddatgan)					2024-2025		
Gwariant gros £'000	Incwm gros £'000	Gwariant net £'000	Datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr	Nodiada u	Gwariant gros £'000	Incwm gros £'000	Gwariant net £'000
77,865	0	77,865	Tâl a phensiynau swyddogion heddlu		82,645	0	82,645
3,253	0	3,253	Goramser swyddogion yr heddlu		3,389	0	3,389
39,470	0	39,470	Tâl a phensiynau staff yr heddlu		43,729	0	43,729
209	0	209	Goramser staff yr heddlu		296	0	296
2,867	0	2,867	Costau eraill sy'n gysylltiedig â gweithwyr		1,939	0	1,939
5,451	0	5,451	Costau adeiladau		5,474	0	5,474
2,547	0	2,547	Costau trafnidiaeth		2,421	0	2,421
13,259	0	13,259	Cyflenwadau a gwasanaethau		16,044	0	16,044
5,035	0	5,035	Gwasanaethau asiantaeth a chontract		5,065	0	5,065
4,557	0	4,557	Costau ariannu cyfalaf *		5,203	0	5,203
154,513	0	154,513	Cyfanswm cost gwasanaethau		166,205	0	166,205
50,071	0	50,071	Incwm a gwariant ariannu a buddsoddi	7	50,521	0	50,521
0	(204,584)	(204,584)	Costau comisiynu (trosglwyddo o fewn grŵp)		0	(216,726)	(216,726)
204,584	(204,584)	0	Gwarged/diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau		216,726	(216,726)	0
		(50,804)	(Enillion)/colledion actiwaraid ar asedau/rhwymedigaethau pensiwn				(157,117)
		50,804	Costau comisiynu (trosglwyddo o fewn grŵp)				157,117
		0	Cyfanswm incwm a gwariant cynhwysfawr				0

* * I gynrychioli defnydd y prif gwnstabl o asedau comisiynydd yr heddlu a throseddu, mae'r prif gwnstabl yn derbyn taliadau sy'n cyfateb i'r ariannu cyfalaf a ysgwyddodd y comisiynydd heddlu a throseddu. Cydnabyddir y tâl hwn yn y Datganiadau incwm a gwariant cynhwysfawr.

Mantolen

31 Mawrth 2024 (Ailddatgan) £'000		Nodiadau	31 Mawrth 2025 £'000
1,053,164	Dyledwyr hirdymor	16	922,922
1,053,164	Asedau hirdymor		922,922
640	Rhestrau eiddo		521
1,698	Dyledwyr tymor byr	9	2,821
(2,338)	Trosglwyddo o fewn grŵp		(3,342)
0	Asedau cyfredol		0
(17,044)	Credydwyr tymor byr	10	(19,911)
17,044	Trosglwyddo o fewn grŵp		19,911
0	Rhwymedigaethau cyfredol		0
(372)	Credydwyr hirdymor		(426)
372	Trosglwyddo o fewn grŵp		426
(1,053,164)	Rhwymedigaethau hirdymor eraill	16	(922,922)
(1,053,164)	Rhwymedigaethau hirdymor		(922,922)
0	Asedau/(rhwymedigaethau) net		0

Cronfa bensiwn yr heddlu

2023–2024 £'000		2024–2025 £'000
	Cyfraniadau derbyniadwy	
(16,399)	Cyfraniadau cyflogwr	(19,728)
281	Incwm arall (cyfraniadau cyflogwyr at afiechyd) *	(444)
(7,084)	Cyfraniadau swyddogion	(7,763)
(23,202)	Cyfraniadau derbyniadwy	(27,935)
(528)	Trosglwyddiadau i mewn o gronfeydd pensiwn eraill	(476)
	Buddion sy'n daladwy	
35,395	Pensiynau	38,575
5,640	Cyfnewidiadau a buddion ymddeol ar ffurf cyfandaliadau *	6,468
41,035	Buddion sy'n daladwy	45,043
	Taliadau i'r rhai sy'n gadael ac ar gyfrif y rhai sy'n gadael	
53	Ad-daliadau cyfraniadau	83
(41)	Cynllun yn talu taliadau treth **	18
12	Taliadau i'r rhai sy'n gadael ac ar gyfrif y rhai sy'n gadael	101
17,317	Swm net sy'n daladwy am y flwyddyn	16,733
(17,317)	Trosglwyddo o fewn grŵp	(16,733)
(17,317)	Cyfanswm y trosglwyddiadau o fewn grŵp	(16,733)
0	Cyfanswm	0

* Ar gyfer 2023/2024, o ran 'Incwm arall (cyfraniadau cyflogwyr at afiechyd)', a 'Cymudo a buddion ymddeol cyfandaliad', roedd cofnodion cyfrifyddu yn ymwneud â 2022/2023 na chawsant eu cyflwyno tan 2023/2024. Arweiniodd hyn at danamcangyfrif y ffigurau yn 2023/2024. Yn 2023/24, arweiniodd y tanamcangyfrif yn erbyn 'Incwm arall (cyfraniadau cyflogwyr at afiechyd)' at y ffigur yn troi'n ddebyd (yn lle credyd).

Cafodd y cofnodion uchod eu negyddu i ddim, felly, ni effeithiodd yr addasiadau ar y 'cyfraniad ychwanegol o gronfa'r heddlu (ynglŷn â: grant y Swyddfa Gartref)'.

** O ran 'Cynllun yn talu taliadau treth', roedd cofnod cyfrifyddu yn ymwneud â 2022/2023 na chafodd ei gyflwyno tan 2023/2024. Arweiniodd hyn at danamcangyfrif y ffigur ar gyfer 'Cynllun yn talu taliadau treth' yn 2023/2024. Yn 2023/2024, arweiniodd y tanamcangyfrif at y ffigur yn troi'n gredyd (yn lle debyd).

Arweiniodd yr addasiad hwn hefyd at y 'cyfraniad ychwanegol o gronfa'r heddlu (ynglŷn â: grant y Swyddfa Gartref)' yn cael ei danddatgan yn 2023/2024.

2023/24 (Ailddatgan)		2024–2025
£'000	Datganiad asedau net	£'000
	Asedau cyfredol	
5,270	Dyledwr - grant sy'n ddyledus gan y Swyddfa Gartref	4,405
465	Dyledwr - gwerthoedd trosglwyddo sy'n ddyledus	491
0	Dyledwr - cyfraniadau McCloud sy'n ddyledus (cynllun 1987)	52
5,735	Asedau cyfredol	4,948
	Rhwymedigaethau cyfredol	
(260)	Credydwr - taliadau sy'n ddyledus i swyddogion sy'n ymddeol	(948)
0	Credydwr - lwfansau blynyddol yn daladwy i CThEF	(112)
(5,475)	Credydwr - balans net sy'n ddyledus i gronfa'r heddlu	(3,888)
(5,735)	Rhwymedigaethau cyfredol	(4,948)
0	Asedau net	0

Nodiadau i gyfrifon cronfa bensiwn yr heddlu

- Mae'r polisïau cyfrifyddu a ddilynwyd, a'r rhagdybiaethau a wnaed, ynghylch cyfrif cronfa bensiwn yr heddlu yn unol â'r rhai a nodir yn Nodyn 1 - Polisïau Cyfrifyddu;
- Gweinyddir cynllun pensiwn yr heddlu gan Gyngor Sir Caerfyrddin o dan gytundeb lefel gwasanaeth;
- Nid oes unrhyw asedau buddsoddi yn y gronfa. Mae'r taliadau i mewn i'r gronfa bensiwn ac allan ohoni yn cael eu mantoli i ddim bob blwyddyn trwy dderbyn cyfraniadau ychwanegol o gronfa gyffredinol yr heddlu, sydd yn ei dro yn cael ei ad-dalu gan grant penodol gan y Swyddfa Gartref (grant atodol). Derbynnir y grant hwn gan y comisiynydd a'i drosglwyddo i'r prif gwnstabl ar ffurf trosglwyddiad o fewn grŵp; a
- Nid yw datganiadau ariannol y gronfa bensiwn yn ystyried rhwymedigaethau pensiwn yn y dyfodol ar ôl 31 Mawrth 2025. Fodd bynnag, cyflwynir y rhain ar y fantolen o dan 'Rhwymedigaethau tymor hir eraill', gyda datgeliadau manwl yn Nodyn 16 – Cynlluniau pensiwn â buddion wedi'u diffinio.

Nodiadau i'r cyfrifon

1. Polisiâu cyfrifyddu

Egwyddorion cyffredinol

Mae'r datganiad o gyfrifon yn crynhoi trafodion y grŵp ar gyfer blwyddyn ariannol 2024/25 a'r sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2025. Mae'n ofynnol i'r prif gwnstabl baratoi datganiad o gyfrifon blynyddol gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 fel y'u diwygiwyd, sy'n ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu paratoi yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Mae'r arfer hwn yn cynnwys yn bennaf y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2024/25, a gefnogir gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol.

Y confensiwn cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y datganiad o gyfrifon yw cost hanesyddol yn bennaf, wedi'i addasu drwy ailbrizio rhai categorïau o asedau anghyfredol ac offerynnau ariannol.

Addasiadau cyfnod blaenorol, newidiadau mewn polisiâu cyfrifyddu ac amcangyfrifon a gwallau

Gall addasiadau cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newidiadau mewn polisiâu cyfrifyddu neu i gywiro gwallau perthnasol. Rhoddir cyfrif am newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifo yn rhagolygol, h.y. yn y flwyddyn gyfredol ac yn y dyfodol y bydd y newid yn effeithio arnynt ac nid ydynt yn achosi addasiad cyfnod blaenorol.

Ni wneir newidiadau mewn polisiâu cyfrifyddu oni bai bod hynny'n ofynnol gan arferion cyfrifyddu priodol neu lle mae'r newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodion, digwyddiadau ac amodau eraill ar y sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol. Pan wneir newid, caiff ei gymhwyso'n ôl-weithredol (oni nodir yn wahanol) drwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol fel pe bai'r polisi newydd wedi'i gymhwyso erioed.

Mae gwallau sylweddol a ddarganfyddir yn ffigurau cyfnod blaenorol yn cael eu cywiro'n ôl-weithredol trwy ddiwygio'r balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

Croniadau incwm a gwariant

Rhoddir cyfrif am weithgaredd yn y flwyddyn y mae'n digwydd, nid yn unig pan wneir taliadau arian parod. Yn benodol:

- Cofnodir cyflenwadau fel gwariant pan gânt eu defnyddio. Lle mae bwloch rhwng y dyddiad y derbynnir cyflenwadau a'r dyddiad y'u defnyddir, cânt eu cario fel rhestr eiddo ar y fantolen.
- Mae treuliau mewn perthynas â gwasanaethau a dderbynnir (gan gynnwys gwasanaethau a ddarperir gan weithwyr) yn cael eu cofnodi fel gwariant pan dderbynnir y gwasanaethau yn hytrach na phan wneir taliadau.
- Lle mae refeniw a gwariant wedi'u cydnabod ond nad oes arian parod wedi'i dderbyn na'i dalu, mae dyledwr neu gredydwr ar gyfer y swm perthnasol yn cael ei gofnodi yn y fantolen. Lle mae'n bosibl na fydd dyledion yn cael eu talu, caiff balans y dyledwyr ei nodi a chodir tâl ar refeniw am yr incwm na fydd o bosibl yn cael ei gasglu.

Gorbenion a gwasanaethau cymorth

Codir costau gorbenion a gwasanaethau cymorth ar segmentau gwasanaeth yn unol â threfniadau'r prif gwnstabl ar gyfer atebolrwydd a pherfformiad ariannol.

Eitemau eithriadol

Pan fo eitemau incwm a gwariant yn berthnasol, datgelir eu natur a'u swm ar wahân, naill ai ar wyneb y Datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr neu yn y nodiadau i'r cyfrifon, yn dibynnu ar ba mor arwyddocaol yw'r eitemau i ddeall perfformiad ariannol y prif gwnstabl.

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y fantolen

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y fantolen yw'r digwyddiadau hynny, ffafriol ac anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad yr awdurdodir cyhoeddi'r datganiad o gyfrifon. Gellir nodi dau fath o ddigwyddiad:

- Y rhai sy'n darparu tystiolaeth o amodau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd – mae'r datganiad o gyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- Y rhai sy'n arwydd o amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd – nid yw'r datganiad o gyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond lle byddai categori o ddigwyddiadau yn cael effaith sylweddol, datgelir yn y nodiadau natur y digwyddiadau a'u heffaith ariannol amcangyfrifedig.

Nid yw digwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad awdurdodi cyhoeddi yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiad o gyfrifon.

Offerynnau ariannol

Rhwymedigaethau ariannol

Caiff y rhain eu mesur i ddechrau ar werth teg a chânt eu cario yn ôl eu cost wedi'i hamorteiddio.

Asedau ariannol

Mae'r asedau ariannol a ddelir gan y prif gwnstabl yn ystod y flwyddyn yn asedau ariannol sydd â thaliadau sefydlog neu y gellir eu pennu ac nad ydynt wedi'u dyfynnu mewn marchnad weithredol.

Trosi arian tramor

Lle bo'r prif gwnstabl wedi ymrwmo i drafodiad mewn arian tramor, caiff y trafodiad ei drosi i sterling ar y gyfradd gyfnewid sy'n gymwys ar y dyddiad y daeth y trafodiad i rym.

Rhestrau eiddo

Cynhwysir rhestrau eiddo yn y fantolen yn ôl pris cost cyfredol. Mae Safon Gyfrifyddu Ryngwladol (IAS) 2 yn nodi y dylid mesur rhestrau eiddo yn ôl y gost isaf a'r gwerth gwiredadwy net. Nid yw'r polisi felly yn cydymffurfio ag IAS 2, ond nid yw'r gwahaniaeth yn sylweddol.

Rhwymedigaethau digwyddiadol

Mae rhwymedigaethau digwyddiadol yn codi pan fydd digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth bosibl i'r prif gwnstabl y bydd eu bodolaeth ond yn cael eu cadarnhau gan ddigwyddiad neu ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol, neu fel arall, nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth y prif gwnstabl. Mae rhwymedigaethau digwyddiadol hefyd yn codi mewn amgylchiadau

Ile byddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall, ond naill ai nad yw'n debygol y bydd angen llif allan o adnoddau neu na ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy. Ni chydabyddir rhwymedigaethau digwyddiadol yn y fantolen ond cânt eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon.

Trefniadau ar y cyd – Cyfrifyddu am gyfuno trefniadau ar y cyd

Lle mae'r comisiynydd/prif gwnstabl wedi ymrwymo i drefniadau cydweithredol gyda chomisiynwyr a phrif gwnstabliaid eraill, mae asesiad wedi'i wneud yn erbyn cyd-drefniadau Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) 11 i benderfynu ar y driniaeth gyfrifyddu briodol. Mae IFRS 11 yn ei gwneud yn ofynnol i bob trefniant o'r fath gael ei ddosbarthu naill ai fel mentrau ar y cyd neu weithrediadau ar y cyd. Mae holl drefniadau o'r fath gan y comisiynydd/prif gwnstabl yn cael eu dosbarthu fel gweithrediadau ar y cyd lle mae gan y comisiynydd/prif gwnstabl hawl i'w cyfran deg o asedau a rhwymedigaethau'r cydweithrediad.

Ceir rhagor o fanylion o dan y nodyn Trefniadau Cydweithredol (Nodyn 11).

Buddion i weithwyr

Buddion taladwy yn ystod cyflogaeth

Buddion tymor byr cyflogeion yw'r rhai sydd i'w setlo o fewn deuddeg mis i ddiwedd y flwyddyn. Maent yn cynnwys buddion megis cyflogau, gwyliau blynyddol â thâl ac absenoldeb salwch â thâl, bonysau a buddion anariannol (e.e. ceir) i weithwyr presennol ac fe'u cydnabyddir fel traul am wasanaethau yn y flwyddyn y mae'r gweithwyr yn rhoi gwasanaeth. Gwneir cronïad ar gyfer cost hawliau gwyliau (gan gynnwys amser o'r gwaith yn lle tâl a gwyliau hyblyg) a enillwyd gan weithwyr ond nas cymerwyd cyn diwedd y flwyddyn, y gall gweithwyr eu cario ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Gwneir y cronïad ar gyfraddau cyflog sy'n gymwys yn y flwyddyn gyfrifo ganlynol, sef y cyfnod y mae'r gweithiwr yn cymryd y buddiant ynddo. Mae'r cronïad yn cael ei godi ar warged neu ddiffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau, ond yna'n cael ei wrthdroi trwy'r datganiad symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn fel bod buddion gwyliau yn cael eu codi ar refeniw yn y flwyddyn ariannol y mae'r absenoldeb gwyliau yn digwydd ynddi. Mae'r datganiad symudiad mewn cronfeydd wrth gefn wedi'i gynnwys yn y datganiad o gyfrifon grŵp.

Buddion terfynu

Mae buddion terfynu yn symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan y comisiynydd a'r prif gwnstabl i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddiad gwirfoddol.

Lle mae buddion terfynu yn cynnwys ychwanegiadau i bensiynau, mae darpariaethau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i falans y gronfa gyffredinol gael ei godi gyda'r swm sy'n daladwy gan y grŵp i'r gronfa bensiwn neu bensiynwr yn y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifo perthnasol. Yn y datganiad symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn, mae angen dyraniadau i'r gronfa bensiwn ac ohoni i ddileu'r debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer buddion terfynu pensiwn a rhoi debydau yn eu lle am yr arian a dalwyd i'r gronfa bensiwn a phensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn.

Buddion ôl-gyflogaeth

Mae gan swyddogion yr heddlu a staff yr heddlu yr opsiwn o berthyn i un o ddau gynllun pensiwn ar wahân sy'n berthnasol iddynt:

- Cynllun pensiwn yr heddlu, a weinyddir drwy Gronfa Bensiwn yr Heddlu.
- Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a weinyddir gan Gyngor Sir Caerfyrddin.

Mae'r ddau gynllun yn darparu buddion wedi'u diffinio i aelodau (cyfandaliadau ymddeol a phensiynau), a enillwyd wrth i weithwyr weithio i'r grŵp.

Mae'r Cynllun Pensiwn Heddlu hwn 'heb ei ariannu' sy'n golygu nad oes unrhyw asedau buddsoddi yn cael eu cronni i dalu pensiynau a buddion eraill yn y dyfodol, ac felly nid oes unrhyw ddarpariaeth i fodloni'r rhwymedigaeth i dalu buddion yn y dyfodol wedi'i chynnwys yn y fantolen. Mae rhwymedigaethau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol sy'n briodol i'r grŵp wedi'u cynnwys yn y fantolen ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau – h.y. asesiad o'r taliadau yn y dyfodol a wneir mewn perthynas â buddion ymddeol a enillwyd hyd yma gan weithwyr, yn seiliedig ar dybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaethau, cyfraddau trosiant gweithwyr ac ati, a rhagamcanion o enillion ar gyfer gweithwyr presennol.

Buddion yn ôl disgresiwn

Mae gan y comisiynydd a'r prif gwnstabl hefyd bwerau cyfyngedig i wneud dyfarniadau yn ôl disgresiwn o fuddion ymddeol yn achos ymddeoliadau cynnar. Mae unrhyw rwymedigaethau yr amcangyfrifir eu bod yn codi o ganlyniad i ddyfarniad i unrhyw aelod o staff yn cael eu cronni ym mlwyddyn y penderfyniad i wneud y dyfarniad a chyfrifir amdanynt gan ddefnyddio'r un polisïau â'r cynllun pensiwn llywodraeth leol.

Treth ar werth (TAW)

Mae TAW sy'n daladwy wedi'i gynnwys fel treuliau dim ond i'r graddau nad yw'r grŵp yn gallu eu hadennill oddi wrth Gyllid a Thollau Ei Fawrhydi. Nid yw'r TAW sy'n dderbyniadwy wedi'i gynnwys mewn incwm.

2. Addasiadau cyfnod blaenorol

Cronfa wrth gefn cyfran deg cydweithio

Nododd archwiliad o gyfrifon 2024/25 wall yn y driniaeth gyfrifyddu o addasiadau cyfran deg cydweithio.

Mae cronfeydd wrth gefn sy'n gysylltiedig â threfniadau ar y cyd wedi'u prosesu'n anghywir drwy'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn hytrach na chael eu hadlewyrchu'n briodol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Mae'r camddatganiad wedi arwain at glirio'r balans wrth gefn na ellir ei ddefnyddio yn anghywir i £dim bob blwyddyn ac mae'r driniaeth gyfrifyddu hon wedi'i dilyn ers dechrau'r trefniadau cydweithio yn 2014/15.

Mae goblygiad y gwall hwn yn ei gwneud yn ofynnol ailddatgan symiau cymharol y flwyddyn flaenorol ar gyfer yr holl brif ddatganiadau yr effeithir arnynt a'r nodiadau datgelu cysylltiedig gan y bydd hyn yn caniatáu cymhariaeth 'tebyg am debyg' rhwng blynyddoedd ariannol. Pe na bai'r ailddatganiad ar gyfer 2023/24 wedi'i gynnal, byddai'r cyfrifon yn dangos sefyllfa sylweddol anghywir ar gyfer 2024/25 gan y byddai'r ffordd sylfaenol y mae'r addasiadau'n cael eu prosesu yn wahanol ar gyfer pob blwyddyn.

Mae'r tabl cyntaf isod yn dangos y balansau cronolol ar gyfer y gronfa wrth gefn cyfran deg cydweithio fel yr adroddwyd yn flaenorol, tra bod yr ail dabl yn dangos y balansau wrth gefn wedi'u hailddatgan gan ddefnyddio'r driniaeth gyfrifyddu gywir ar gyfer addasiadau cyfran deg cydweithio.

Cronfa Cyfran Deg Cydweithio Wrth Gefn (fel y nodwyd yn flaenorol)	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans agoriadol ar 1 Ebrill	0	16	30	154	43	342	378	(110)	(120)	(364)
Gwrthdroi addasiad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	0	(16)	(30)	(154)	(43)	(342)	(378)	110	120	364
Symiau wedi'u haddasu ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	16	30	154	43	342	378	(110)	(120)	(364)	3
Balans cau ar 31 Mawrth	16	30	154	43	342	378	(110)	(120)	(364)	3

Cronfa Cyfran Deg Cydweithio Wrth Gefn (ailddatganwyd)	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans agoriadol ar 1 Ebrill	0	16	46	200	243	585	963	853	733	369
Symudiad yn ystod y flwyddyn	16	30	154	43	342	378	(110)	(120)	(364)	3
Balans cau ar 31 Mawrth	16	46	200	243	585	963	853	733	369	372

Mae'r balans agoriadol yn y gronfa wrth gefn cyfran deg cydweithio yn 2024/25 wedi'i addasu i £372,000 fel y dangosir yn y tabl uchod (cyfeiriwch at y datganiad grŵp - Nodyn 2 addasiad cyfnod blaenorol a Nodyn 23 cronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio am fwy o fanylion)

Dyma effaith yr addasiadau uchod ar brif ddatganiadau y Prif Gwnstabl ar gyfer 2023/24:

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Prif gwnstabl	2023/24 (fel y nodwyd yn flaenorol)	2023/24 (ailddatgan)	Cywiriad
	£'000	£'000	£'000
Tâl a phensiynau swyddogion heddlu	77,301	77,865	564
Goramser swyddogion yr heddlu	3,253	3,253	0
Tâl a phensiynau staff yr heddlu	38,216	39,470	1,254
Goramser staff yr heddlu	209	209	0
Costau eraill sy'n gysylltiedig â gweithwyr	2,693	2,867	174
Costau adeiladau	5,454	5,451	(3)
Costau trafnidiaeth	2,402	2,547	145
Cyflenwadau a gwasanaethau	12,684	13,259	575
Gwasanaethau asiantaeth a chontract	6,434	5,035	(1,399)
Costau ariannu cyfalaf	4,558	4,557	(1)
Cost net gwasanaethau	153,204	154,513	1,309

Mantolen Prif gwnstabl	2023/24 (fel y nodwyd yn flaenorol)	2023/24 (ailddatgan)	Cywiriad
	£'000	£'000	£'000
Credydwy'r tymor byr	(17,047)	(17,044)	3
Credydwy'r hirdymor	0	(372)	(372)
Trosglwyddo o fewn grŵp	17,047	17,416	369

Cronfa bensiwn yr heddlu

Yn flaenorol, dim ond dyledwyr neu gredydwyr yn ymwneud â thaliadau sy'n ddyledus i swyddogion sy'n ymddeol yr oedd Datganiad Asedau Net cronfa bensiwn yr heddlu yn eu hadlewyrchu. Nid oedd yn adlewyrchu dyledwyr na chredydwyr eraill megis y grant sy'n ddyledus gan y Swyddfa Gartref, gwerthoedd trosglwyddo sy'n ddyledus, na'r balans net sy'n ddyledus i gronfa'r heddlu.

Mae hyn wedi arwain at ofyniad i ailddatgan ffigurau 2023/24 fel a ganlyn:

2023/24 (fel y nodwyd yn flaenorol)	Datganiad asedau net	2023/24 (ailddatgan)
£'000		£'000
255	Dyledwr – balans net sy'n ddyledus o gronfa'r heddlu	0
0	Dyledwr – grant sy'n ddyledus gan y Swyddfa Gartref	5,270
0	Dyledwr – gwerthoedd trosglwyddo sy'n ddyledus	465
255	Asedau cyfredol	5,735
(255)	Credydwr – taliadau sy'n ddyledus i swyddogion sy'n ymddeol	(260)
0	Credydwr – lwfansau blynyddol yn daladwy i CThEF	0
0	Credydwr – balans net sy'n ddyledus i gronfa'r heddlu	(5,475)
(255)	Rhwymedigaethau cyfredol	(5,735)
0	Asedau net	0

3. Safonau cyfrifyddu wedi'u cyhoeddi ond heb eu mabwysiadu eto

Mae'r cod yn ei gwneud yn ofynnol i'r prif gwnstabl ddatgelu gwybodaeth sy'n ymwneud ag effaith newid cyfrifyddu a fydd yn ofynnol gan safon cyfrifyddu newydd sydd wedi'i chyhoeddi ond nad yw wedi'i mabwysiadu eto gan y cod. Y safonau a gyflwynwyd gan god 2025/2026 lle mae datgeliadau yn natganiadau ariannol 2024/2025

, yn unol â gofynion paragraff 3.3.4.3 o'r cod, yw:

- IAS 21 Effeithiau newidiadau yng nghyfradd cyfnewid tramor (diffyg cyfnewidiadwyedd) a gyhoeddwyd ym mis Awst 2023. Mae'r gwelliannau i IAS 21 yn egluro sut y dylai endid asesu a yw arian cyfred yn gyfnewidiadwy a sut y dylai bennu cyfradd gyfnewid ar y pryd pan nad yw cyfnewid yn bosibl, yn ogystal â'i gwneud yn ofynnol datgelu gwybodaeth sy'n galluogi defnyddwyr datganiadau ariannol i ddeall effaith arian cyfred na ellir ei gyfnewid.
- Mae IFRS 17 Contractau Yswiriant, a gyhoeddwyd ym mis Mai 2017, yn disodli IFRS 4 ac yn nodi egwyddorion ar gyfer cydnabod, mesur, cyflwyno a datgelu contractau yswiriant.
- Mae'r newidiadau i fesur asedau nad ydynt yn fuddsoddiad o fewn cod 2025/2026 yn cynnwys addasiadau a dehongliadau o IAS 16 Eiddo, Peiriannau ac Offer ac IAS 38 Asedau Anniriaethol. Mae'r rhain yn cynnwys nodi tair proses ailbrizio ar gyfer eiddo, peiriannau ac offer gweithredol, mynegrifo asedau diriaethol nad ydynt yn fuddsoddiad a gofyniad i werthuso asedau anniriaethol gan ddefnyddio'r dull cost hanesyddol. Mae gan y rhain yr un effaith â gofyn am newid mewn polisi cyfrifyddu oherwydd gwelliant i safonau, a fyddai fel arfer yn cael ei ddatgelu

o dan IAS 8. Fodd bynnag, mae'r addasiadau hefyd yn cynnwys rhyddhau rhag gofynion IAS 8 yn dilyn newid mewn polisi cyfrifyddu fel y'i cadarnhawyd ym mharagraff 3.3.1.4.

Rhagwelir na fydd y newidiadau uchod yn cael unrhyw effaith ar y datganiadau ariannol cyfredol. Wrth lunio'r datganiadau ariannol ar gyfer 2025/2026, bydd effaith y newidiadau yn cael eu hailasesu ac os bydd angen, bydd y ffigurau cymharol yn cael eu hailddatgan.

4. Dyfarniadau hollbwysig wrth gymhwyso polisiâu cyfrifyddu

Mae lefel uchel o ansicrwydd yn parhau ynghylch lefelau ariannu Comisiynydd Heddlu a Throseddau Dyfed-Powys yn y dyfodol. Ni fydd effaith cyhoeddi'r adolygiad o wariant ar 11 Mehefin 2025 yn cael ei deall yn llawn ar lefel yr heddlu nes bod y setliad blyneddol yn cael ei gyhoeddi ym mis Rhagfyr. Roedd y Swyddfa Gartref yn bwriadu cyhoeddi Papur Gwyn ar Ddiwygio'r heddlu yng ngwanwyn 2025, sydd wedi'i ohirio tan ddiwedd y flwyddyn, i amlinellu diwygiadau cynhwysfawr i'r system blismona yng Nghymru a Lloegr. Mae'n annhebygol y bydd manylion ynghylch yr effaith leol a'r amserlenni yn hysbys am beth amser. Bydd unrhyw newidiadau'n cymryd peth amser i grisialu o ran effaith leol ac o fewn y dirwedd economaidd a gwleidyddol ehangach, a chânt eu hadolygu a'u monitro fel rhan o'r gwaith parhaus ar y cynllun ariannol tymor canolog.

5. Tybiaethau a ffynonellau mawr eraill o ansicrwydd amcangyfrif

Mae'r datganiad o gyfrifon yn cynnwys ffigurau amcangyfrifedig sy'n seiliedig ar ragdybiaethau a wnaed gan y prif gwnstabl am y dyfodol, neu ffigurau sydd fel arall yn ansicr. Gwneir amcangyfrifon gan ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, oherwydd na ellir pennu balansau gyda sicrwydd, gallai'r canlyniadau gwirioneddol fod yn sylweddol wahanol i'r tybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r eitemau ym mantolen y prif gwnstabl ar 31 Mawrth 2025 y mae risg sylweddol y bydd angen addasiad perthnasol ar eu cyfer yn y flwyddyn ariannol i ddod fel a ganlyn:

Eitem	Ansicrwydd	Effaith os bydd canlyniadau gwirioneddol yn wahanol i dybiaethau
Atebolrwydd pensiynau	Mae amcangyfrif y rhwymedigaeth net i dalu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau cymhleth sy'n ymwneud â'r gyfradd ddisgownt a ddefnyddir, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau'n cynyddu, newidiadau i oeddrannau ymddeol, cyfraddau marwolaethau ac adenillion disgwylidig ar asedau cronfeydd pensiwn. Cyflogir cwmni o actiwarïaid ymgynghorol i ddarparu cyngor arbenigol ar y tybiaethau i'w cymhwyso.	Gellir mesur effeithiau newidiadau mewn atebolrwydd pensiwn net mewn tybiaethau unigol. Er enghraifft, byddai cynnydd o 0.25% yn y dyfarniad cyflog ar gyfer cynllun pensiwn swyddogion yr heddlu yn arwain at gynydd yn rhwymedigaeth cronfa pensiwn yr heddlu o £923 miliwn i £932 miliwn.

6. Digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd

Awdurdodwyd y datganiad o gyfrifon drafft i'w gyhoeddi gan y prif swyddog ariannol ar 30 Mehefin 2025.

Ni fu unrhyw ddigwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd a fyddai'n effeithio ar sefyllfa ariannol y prif gwnstabl ar gyfer 2024/2025.

7. Incwm a gwariant ariannu a buddsoddi

Mae'r llinell hon yn cynnwys eitemau corfforaethol o incwm a gwariant sy'n deillio o ymwneud ag offerynnau ariannol a thrafodion tebyg yn ymwneud â llog.

2023–2024 £'000		Nodiadau	2024–2025 £'000
50,071	Cost llog pensiynau ac adenillion disgwylledig ar asedau pensiwn	16	50,521
50,071	Cyfanswm		50,521

8. Offerynnau ariannol gan gynnwys natur a maint y risgiau sy'n codi

Comisiynydd Heddlu a Throseddu sy'n ysgwyddo'r risgiau a'r gwobrau ariannol ac mae'r cyfrifyddu, y nodiadau a'r datgeliadau ategol yn cael eu cadw o fewn cyfrifon y grŵp.

9. Dyledwyr Tymor Byr

31 Mawrth 2024 £'000		31 Mawrth 2025 £'000
1,697	Rhagdaliadau	2,821
1	Symiau derbyniadwy eraill	0
1,698	Cyfanswm	2,821

10. Credydwyr tymor byr

31 Mawrth 2024 (Ailddatgan) £'000		31 Mawrth 2025 £'000
(3,026)	Symiau taladwy drwy fasnach	(3,394)
(14,018)	Symiau taladwy eraill	(16,517)
(17,044)	Cyfanswm	(19,911)

11. Trefniadau cydweithredol

Mae gan heddluoedd Cymru hanes hir a llwyddiannus o gydweithio i ddatblygu meysydd plismona arbenigol. Roedd hyn yn cynnwys y rhai a oedd o dan gylch gorchwyl Cyd-bwyllgor Awdurdodau Heddlu Cymru gynt. Bydd cydweithredu yn y dyfodol yn cael ei ysgogi gan yr angen i fodloni'r gofyniad plismona strategol a chan ganlyniadau'r asesiad strategol rhanbarthol o fygythiadau, risgiau a niwed i ranbarth de Cymru.

Bydd comisiynydd heddlu a throseddu pob heddlu yn gyfrifol am sicrhau bod y gofyniad plismona strategol yn cael ei fodloni. Fel rhan o hyn, bydd y comisiynydd yn ceisio gweithio ar y cyd â chomisiynwyr a heddluoedd eraill i ddarparu'r gwasanaeth mwyaf effeithiol posibl. Rheoleiddir cytundebau o'r fath gan adran 22A o Ddeddf yr Heddlu 1996, fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Diwygio'r heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011.

Mae'r gwasanaethau cydweithredol a'u cyllid yn parhau o dan drefniadau llywodraethu diwygiedig y comisiynydd a'r heddlu. Mae'r rhain i bob pwrpas yn cael eu hystyried yn 'gyllidebau cyfun' gyda chytundebau ar gyfer cyfraniadau ariannu yn cael eu gwneud a'u hamrywio o bryd i'w gilydd, gyda

chefnogaeth rhai grantiau penodol gan y llywodraeth. Caiff y cyllidebau cyfun eu cynnal i bob pwrpas gan Gomisiynydd yr Heddlu a Throseddu a Phrif Gwnstabl Heddlu De Cymru ar ran y pedwar heddlu yng Nghymru.

Cyfanswm costau'r tîm cydweithredol yn 2024/2025 oedd £506,000 (2023/24 £422,000) a chyfraniad Heddlu Dyfed-Powys at y costau hyn oedd £130,000 yn 2024/2025 (2023/24 £109,000).

Isod cyflwynir incwm a gwariant prif weithgareddau'r unedau cydweithredol ynghyd â'r cyfraniadau cyllid a wnaed gan bob heddlu sy'n cymryd rhan.

Wedi'i gynnwys mewn polisïau cyfrifyddu o dan drefniadau cydweithredol mae esboniad o'r gofynion cyfrifyddu ar gyfer gweithrediadau ar y cyd. Mae IFRS 11, cyfrifyddu ar gyfer trefniadau ar y cyd, yn ei gwneud yn ofynnol i incwm a gwariant fod yn destun triniaeth gyfrifo wahanol i'r hyn yr aed iddo mewn gwirionedd. Yn unol â hynny, mae gwariant yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr wedi cynyddu o £2,397,000 (2023/24: £2,506,000) ac mae incwm/grantiau wedi cynyddu o £2,343,000 (2023/24: £2,503,000); cynnydd net mewn gwariant o £54,000 (2023/24: cynnydd o £3,000). Mae'r cynnydd net hwn wedi'i wrthdroi yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn heb unrhyw effaith ar falans Cronfa'r heddlu.

Mae asedau, dyledwyr a chredydwyr mewn perthynas â'r trefniadau wedi aros ym mantolenni'r heddluoedd ar sail perthnasedd.

Roedd y datganiadau gwariant ac incwm ar gyfer 2024/2025 ar gyfer y prif drefniadau cydweithio fel a ganlyn:

Dosbarthiad gwasanaeth	Uned cudd-wybodaeth gwrthderfysgaeth/ adran arbennig	Cynghorwyr arbenigol gwrthderfysgaeth	Porth gwrthderfysgaeth/ diogelwch penodol	Uned troseddau cyfundrefnol ranbarthol	Tasglu rhanbarthol	Cyd-uned arfau tanio	Cyfanswm
	Plismona cenedlaethol £'000	Plismona cenedlaethol £'000	Plismona cenedlaethol £'000	Cudd-wybodaeth Ymchwilio £'000	Cudd-wybodaeth £'000	Gweithrediadau arbenigol £'000	
Gwariant ar gyflogau	9,656	651	3,774	13,950	1,793	15,897	45,721
Gwariant nad ydyw'n ymwneud â chyflogau	1,934	75	1,086	2,254	584	2,594	8,527
Gwariant gros	11,590	726	4,860	16,204	2,377	18,491	54,248
Incwm grant penodol	(11,532)	(726)	(4,859)	(7,571)	0	(1,415)	(26,103)
Incwm	(58)	0	(1)	(67)	(72)	(738)	(936)
Cyfanswm incwm a grantiau	(11,590)	(726)	(4,860)	(7,638)	(72)	(2,153)	(27,039)
(Gwarged) neu ddiffyg – i'w ariannu o gyfraniadau'r heddlu fel a ganlyn	0	0	0	8,566	2,305	16,338	27,209
Cyfraniadau'r heddlu (net)							
Heddlu Dyfed-Powys	0	0	0	(1,742)	(469)	(4,901)	(7,112)
Gwent	0	0	0	(2,225)	(599)	(3,268)	(6,092)
De Cymru	0	0	0	(4,599)	(1,237)	(8,169)	(14,005)
Cyfanswm cyfraniadau'r heddlu	0	0	0	(8,566)	(2,305)	(16,338)	(27,209)

Roedd cyfraniad pob heddlu tuag at wariant ac incwm ar gyfer 2024/2025 fel a ganlyn:

Dosbarthiad gwasanaeth a sail dosraniad y cytunwyd arni	Uned cudd-wybodaeth gwrthderfysgaeth/adran arbennig	Cynghorwyr arbenigol gwrthderfysgaeth	Porth gwrthderfysgaeth/diogelwch penodol	Uned troseddau cyfundrefnol ranbarthol	Tasglu rhanbarthol	Cyd-uned arfau tanio	Cyfanswm £'000
	Plismona Cenedlaethol (Poblogaeth – sail budd cenedlaethol) £'000	Plismona Cenedlaethol (Poblogaeth – sail budd cenedlaethol) £'000	Plismona Cenedlaethol (Poblogaeth – sail budd cenedlaethol) £'000	Cudd-wybodaeth/ Ymchwilio (Poblogaeth – sail budd cenedlaethol) £'000	Cudd-wybodaeth (cyfraniad ariannol cytunedig – darpariaeth leol) £'000	Gweithrediadau arbenigol (cyfraniad ariannol cytunedig – darpariaeth leol) £'000	
Heddlu Dyfed-Powys	1,914	120	417	3,425	484	5,547	11,907
Gwent	2,181	137	475	3,902	617	3,698	11,010
Gogledd Cymru*	2,534	159	2,889	0	0	0	5,582
De Cymru	4,961	310	1,079	8,877	1,276	9,246	25,749
Gwariant gros	11,590	726	4,860	16,204	2,377	18,491	54,248
Heddlu Dyfed-Powys	(1,914)	(120)	(417)	(1,614)	(15)	(646)	(4,726)
Gwent	(2,181)	(137)	(475)	(1,840)	(19)	(431)	(5,083)
Gogledd Cymru	(2,534)	(159)	(2,889)	0	0	0	(5,582)
De Cymru	(4,961)	(310)	(1,079)	(4,184)	(38)	(1,076)	(11,648)
Cyfanswm incwm a grantiau	(11,590)	(726)	(4,860)	(7,638)	(72)	(2,153)	(27,039)

Nid yw gwariant yr Uned Cudd-wybodaeth Gwrthderfysgaeth ar gyfer 2024/25 yn cynnwys £197,000 o gostau pensiwn y cyflogwr a ariannwyd yn uniongyrchol gan luoedd cartref y swyddogion. Ni ellir ailddosbarthu'r gwariant hwn ar sail gydweithredol ac felly ni ystyrir ei fod o fewn cwmpas y nodyn hwn.

Nid yw gwariant cynghorwyr arbenigol gwrthderfysgaeth ar gyfer 2024/25 yn cynnwys £5,000 o gostau pensiwn y cyflogwr a ariannwyd yn uniongyrchol gan luoedd cartref y swyddogion. Ni ellir ailddosbarthu'r gwariant hwn ar sail gydweithredol ac felly ni ystyrir ei fod o fewn cwmpas y nodyn hwn.

Mae gwariant gwrthderfysgaeth ar gyfer porthladdoedd/diogelwch ymroddedig ar gyfer 2024/2025 yn eithrio £89,000 o gostau pensiwn y cyflogwr a ariannwyd yn uniongyrchol gan luoedd cartref y swyddogion. Ni ellir ailddosbarthu'r gwariant hwn ar sail gydweithredol ac felly ni ystyrir ei fod o fewn cwmpas y nodyn hwn.

** Mae Heddlu Gogledd Cymru yn seilio ei gostau swyddogion diogelu dynodedig ar incwm a gwariant yn hytrach na dyraniad yn seiliedig ar boblogaeth Cymru. Nid ydynt wedi'u cynnwys yn y Tasglu Rhanbarthol, sy'n gweithredu yn heddluoedd de Cymru. Ar gyfer yr Uned Troseddau Cyfundrefnol Ranbarthol, mae Heddlu Gogledd Cymru yn cyfrannu at Ranbarth Gogledd-orllewin Lloegr a Gogledd Cymru.*

Mae'r datganiadau gwariant ac incwm ar gyfer 2023/2024 ar gyfer y prif drefniadau cydweithredol fel a ganlyn:

Dosbarthiad gwasanaeth	Uned cudd-wybodaeth gwrthderfysgaeth/ adran arbennig	Cynghorwyr arbenigol gwrthderfysgaeth	Porth gwrthderfysgaeth/ diogelwch penodol	Uned troseddau cyfundrefnol ranbarthol	Tasglu rhanbarthol	Cyd-uned arfau tanio	Cyfanswm
	Plismona cenedlaethol £'000	Plismona cenedlaethol £'000	Plismona cenedlaethol £'000	Cudd-wybodaeth Ymchwilio £'000	Cudd-wybodaeth £'000	Gweithrediadau arbenigol £'000	
Gwariant ar gyflogau	9,241	627	3,697	11,642	1,663	14,666	41,536
Gwariant nad ydyw'n ymwneud â chyflogau	2,314	64	529	2,338	560	2,374	8,179
Gwariant gros	11,555	691	4,226	13,980	2,223	17,040	49,715
Incwm grant penodol	(11,492)	(691)	(4,226)	(7,316)	0	(1,336)	(25,061)
Incwm	(63)	0	0	(116)	(29)	(844)	(1,052)
Cyfanswm incwm a grantiau	(11,555)	(691)	(4,226)	(7,432)	(29)	(2,180)	(26,113)
(Gwarged) neu ddiffyg – i'w ariannu o gyfraniadau'r heddlu fel a ganlyn	0	0	0	6,548	2,194	14,860	23,602
Cyfraniadau'r heddlu (net)							
Heddlu Dyfed-Powys	0	0	0	(1,332)	(446)	(4,458)	(6,236)
Gwent	0	0	0	(1,701)	(570)	(2,972)	(5,243)
De Cymru	0	0	0	(3,515)	(1,178)	(7,430)	(12,123)
Cyfanswm cyfraniadau'r heddlu	0	0	0	(6,548)	(2,194)	(14,860)	(23,602)

Mae cyfraniad pob heddlu tuag at wariant ac incwm ar gyfer 2023/2024 fel a ganlyn:

Dosbarthiad gwasanaeth a sail dosraniad y cytunwyd arni	Uned cudd-wybodaeth gwrthderfysgaeth/adran arbennig	Cynghorwyr arbenigol gwrthderfysgaeth	Porth gwrthderfysgaeth/diogelwch penodol	Uned troseddau cyfundrefnol ranbarthol	Tasglu rhanbarthol	Cyd-uned arfau tanio	Cyfanswm £'000
	Plismona Cenedlaethol (Poblogaeth – sail budd cenedlaethol) £'000	Plismona Cenedlaethol (Poblogaeth – sail budd cenedlaethol) £'000	Plismona Cenedlaethol (Poblogaeth – sail budd cenedlaethol) £'000	Cudd-wybodaeth/ Ymchwilio (Poblogaeth – sail budd cenedlaethol) £'000	Cudd-wybodaeth (cyfraniad ariannol cytunedig – darpariaeth leol) £'000	Gweithrediadau arbenigol (cyfraniad ariannol cytunedig – darpariaeth leol) £'000	
Heddlu Dyfed-Powys	1,915	115	430	2,969	452	5,112	10,993
Gwent	2,182	131	490	3,384	577	3,408	10,172
Gogledd Cymru*	2,539	152	2,202	0	0	0	4,893
De Cymru	4,919	293	1,104	7,627	1,194	8,520	23,657
Gwariant gros	11,555	691	4,226	13,980	2,223	17,040	49,715
Heddlu Dyfed-Powys	(1,915)	(115)	(430)	(1,579)	(6)	(654)	(4,699)
Gwent	(2,182)	(131)	(490)	(1,799)	(7)	(436)	(5,045)
Gogledd Cymru*	(2,539)	(152)	(2,202)	0	0	0	(4,893)
De Cymru	(4,919)	(293)	(1,104)	(4,054)	(16)	(1,090)	(11,476)
Cyfanswm incwm a grantiau	(11,555)	(691)	(4,226)	(7,432)	(29)	(2,180)	(26,113)

Maes Tanio'r Tri Heddlu – Prosiect Cyfalaf

Mae Prosiect Maes Tanio'r Tri Heddlu yn brosiect cyfalaf ar y cyd rhwng Heddlu De Cymru, Heddlu Gwent a Heddlu Dyfed-Powys i adeiladu a gweithredu ased ar y cyd a fydd yn darparu cyfleuster hyfforddi gweithredol newydd ar gyfer y cyd-uned arfau tanio. Mae'r ased yn cael ei adeiladu o fewn ardal Heddlu De Cymru ond bydd yn cael ei ariannu, ei berchen a'i weithredu ar y cyd gan y tri heddlu.

Cyfanswm y gwariant ar yr ased sydd wrthi'n cael ei adeiladu ar 31 Mawrth 2024 oedd £4,709,000, gyda gwariant o £21,619,000 yn ystod blwyddyn ariannol 2024/25, gan roi gwariant ased sydd wrthi'n cael ei adeiladu o £26,328,000 ar 31 Mawrth 2025. Dangosir dadansoddiad o'r gwariant hwn a'r cyllid ar ei gyfer gan y tri heddlu partner yn y tabl isod:

Asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu 2024–2025	Heddlu Dyfed-Powys	Heddlu De Cymru	Heddlu Gwent	Cyfanswm
	26.72%	44.35%	28.93%	
	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans agoriadol ar 1 Ebrill	1,258	2,088	1,363	4,709
Gwariant yn ystod y flwyddyn	5,777	9,588	6,254	21,619
Balans terfynol ar 31 Mawrth	7,035	11,676	7,617	26,328

12. Taliad cydnabyddiaeth swyddogion

Uwch-weithwyr – Roedd y taliad cydnabyddiaeth a dalwyd i uwch-weithwyr y prif gwnstabl yn 2024/2025 fel a ganlyn:

			Cyflwg cyfwerth ag amser llawn ar 31 Mawrth 2025 neu'r dyddiad gorffen	Cyflwg gwirioneddol gan gynnwys lwfansau	Buddion mewn nwyddau neu wasanaethau - ceir ar brydles	Buddion mewn nwyddau neu wasanaethau - adleoli a rhent	Talu yn lle rhybudd / taliad ymadael	Cyfanswm y taliadau cydnabyddiaeth h heb gynnwys cyfraniadau pensiwn	Cyfraniadau pensiwn	Cyfanswm y taliadau cydnabyddiaeth gan gynnwys cyfraniadau pensiwn
	O	I	£	£	£	£	£	£	£	£
Prif Gwnstabl	1 Ebrill 2024	31 Mawrth 2025	191,331	186,379	0	0	0	186,379	65,792	252,171
Dirprwy brif gwnstabl**	21 Gorffennaf 2024	31 Mawrth 2025	144,687	99,996	6,950	0	0	106,946	35,298	142,244
Dirprwy brif gwnstabl dros dro**	1 Ebrill 2024	31 Awst 2024	138,127	57,640	3,316	0	0	60,956	20,029	80,985
Prif Gwnstabl Cynorthwyol	1 Ebrill 2024	20 Gorffennaf 2024	122,307	37,152	3,037	0	0	40,189	13,115	53,304
Prif Gwnstabl Cynorthwyol Dros Dro	21 Gorffennaf 2024	31 Mawrth 2025	120,489	83,272	7,059	0	0	90,331	29,395	119,726
Prif gwnstabl cynorthwyol dros dro – cydweithrediad Cymru Gyfan*	6 Ionawr 2025	31 Mawrth 2025	120,489	28,521	0	0	0	28,521	10,061	38,582
Cyfarwyddwr Cyllid/Prif Swyddog Ariannol i'r Prif Gwnstabl	1 Ebrill 2024	31 Mawrth 2025	108,033	105,992	0	0	0	105,992	17,807	123,799
Cyfarwyddwr Datblygu Pobl a'r Sefydliad	1 Ebrill 2024	31 Mawrth 2025	93,024	91,267	0	0	0	91,267	15,333	106,600
Cyfanswm 2024/2025				690,219	20,362	0	0	710,581	206,830	917,411

* Cafodd 25% o gostau'r swydd hon eu hariannu gan grant Plismona Gwrthderfysgaeth, a rhannwyd 75% o'r costau rhwng y pedwar heddlu yng Nghymru sy'n cymryd rhan yng Nghydweithrediad Heddlu Cymru. Cyfran Dyfed-Powys o'r costau hyn ar gyfer 2024/25 oedd £8,038.

** Bu croesi cyflogaeth ar gyfer swydd y dirprwy brif gwnstabl gan fod y rôl wedi trosglwyddo oherwydd ei natur

Darperir cerbyd ar gyfer rôl y prif gwnstabl, ond nid oes unrhyw rwymedigaeth i dalu treth incwm mewn perthynas â'r budd gan fod y swyddog hwn ar alwad drwy'r amser. Mae hyn yn unol ag adran 248A o Ddeddf Treth Incwm (Enillion a Phensiynau) 2003, sy'n nodi: '1) Mae'r adran hon yn gymwys pan sicrhod bod a) cerbyd brys ar gael i unigolyn sy'n cael ei gyflogi mewn gwasanaeth brys at ddefnydd preifat yr unigolyn a b) y telerau ar gyfer sicrhau ei fod ar gael iddo yn gwahardd ei ddefnyddio'n breifat ac eithrio pan fydd yr unigolyn ar alwad neu'n cymryd rhan mewn cymudo ar alwad ac c) nad yw'r unigolyn yn gwneud defnydd preifat o'r cerbyd ac eithrio o dan amgylchiadau o'r fath. 2) Nid oes unrhyw atebolrwydd i'r dreth incwm yn codi yn rhinwedd Pennod 6 neu 10 neu Ran 3 (buddion trethadwy: ceir, faniau ac ati a'r rhwymedigaeth weddilliol i'w chodi) mewn perthynas â'r budd-dal.

Uwch-weithwyr – roedd y taliadau gwynbyddiaeth a dalwyd i uwch-weithwyr y prif gwnstabl yn 2023/2024 fel a ganlyn:

	O	I	Cyflog cyfwerth ag amser llawn ar 31 Mawrth 2024 neu'r dyddiad gorffen £	Cyflog gwirioneddol, gan gynnwys lwfansau £	Buddion mewn nwyddau neu wasanaeth au - ceir ar brydles £	Buddion mewn nwyddau neu wasanaethau - adleoli a rhent £	Talu yn lle rhybudd / taliad ymadael £	Cyfanswm y taliadau cydnabyddiaeth heb gynnwys cyfraniadau pensiwn £	Cyfraniadau pensiwn £	Cyfanswm y taliadau cydnabyddiaeth gan gynnwys cyfraniadau pensiwn £
Prif Gwnstabl	1 Ebrill 2023	31 Mawrth 2024	174,633	169,873	0	0	0	169,873	52,661	222,534
Dirprwy brif gwnstabl*	1 Ebrill 2023	11 Rhagfyr 2023	133,248	90,885	5,312	0	0	96,197	27,633	123,830
Dirprwy brif gwnstabl dros dro**	4 Mehefin 2023	31 Mawrth 2024	133,248	110,209	7,411	0	0	117,620	33,578	151,198
Prif Gwnstabl Cynorthwyol	16 Gorffennaf 2023	31 Mawrth 2024	122,307	81,401	3,225	0	0	84,626	25,175	109,801
Prif Gwnstabl Cynorthwyol Dros Dro (A)	1 Ebrill 2023	15 Gorffenna f 2023	107,502	31,210	1,190	0	0	32,400	9,675	42,075
Prif Gwnstabl Cynorthwyol Dros Dro (B)	1 Ebrill 2023	3 Mehefin 2023	114,306	20,364	1,564	0	0	21,928	6,201	28,129
Cyfarwyddwr Cyllid/Prif Swyddog Ariannol i'r Prif Gwnstabl	1 Ebrill 2023	31 Mawrth 2024	103,134	100,357	0	0	0	100,357	16,860	117,217
Cyfarwyddwr Datblygu Pobl a'r Sefydliad***	7 Awst 2023	31 Mawrth 2024	86,934	56,125	0	0	0	56,125	9,429	65,554
Cyfanswm 2023/2024				660,424	18,702	0	0	679,126	181,212	860,338

*Ar 20 Mawrth 2023, dechreuodd y dirprwy brif gwnstabl secondiad gyda Phrifysgol De Cymru yn swydd Rheolwr Rhaglen – Ymchwil ac Arloesi HYDRA. Ni dderbyniwyd unrhyw incwm ar gyfer y secondiad hwn

** Mae'r cyflog yn cynnwys ôl-daliad o £493 o 2021/2022 am ei amser fel Prif Gwnstabl Cynorthwyol Cydweithrediad Rhanbarthol. Mae £153 o fewn cyfraniadau pensiwn sy'n ymwneud â hyn hefyd

***Mae hon yn swydd newydd a grëwyd yn y flwyddyn 2023/2024

Darperir cerbyd ar gyfer rôl y prif gwnstabl, ond nid oes unrhyw rwymedigaeth i dalu treth incwm mewn perthynas â'r budd gan fod y swyddog hwn ar alwad drwy'r amser. Mae hyn yn unol ag adran 248A o Ddeddf Treth Incwm (Enillion a Phensiynau) 2003, sy'n nodi: '1) Mae'r adran hon yn gymwys pan sicrhau bod a) cerbyd brys ar gael i unigolyn sy'n cael ei gyflogi mewn gwasanaeth brys at ddefnydd preifat yr unigolyn a b) y telerau ar gyfer sicrhau ei fod ar gael iddo yn gwahardd ei ddefnyddio'n breifat ac eithrio pan fydd yr unigolyn ar alwad neu'n cymryd rhan mewn cymudo ar alwad ac c) nad yw'r unigolyn yn gwneud defnydd preifat o'r cerbyd ac eithrio o dan amgylchiadau o'r fath. 2) Nid oes unrhyw atebolrwydd i'r dreth incwm yn codi yn rhinwedd Pennod 6 neu 10 neu Ran 3 (buddion trethadwy: ceir, faniau ac ati a'r rhwymedigaeth weddilliol i'w chodi) mewn perthynas â'r budd-dal.

Gweithwyr eraill (ac eithrio uwch-swyddogion – wedi’u rhestru uchod)

Gweithwyr eraill y prif gwnstabl a gafodd fwy na £60,000 o daliadau cydnabyddiaeth am y flwyddyn (heb gynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr) mewn bandiau o £5,000 oedd:

2023–2024		2024–2025
Nifer y gweithwyr		Nifer y gweithwyr
71	£60,000 - £64,999	107
23	£65,000 - £69,999	71
7	£70,000 - £74,999	13
3	£75,000 - £79,999	3
4	£80,000 - £84,999*	8
0	£85,000 - £89,999	2
6	£90,000 - £94,999*	5
6	£95,000 - £99,999	2
2	£100,000-£104,999	4
0	£105,000-£109,999	3
2	£110,000-£114,999	0
0	£115,000-£119,999	0
0	£120,000-£124,999	0
0	£125,000-£129,999	0

* Mae’r tâl yn cynnwys iawndal am golli tâl swyddfa yn 2023/2024

Cyflogau dros £150,000

Derbyniodd un swyddog heddlu, Dr Richard Lewis, y Prif Gwnstabl, gyflog blynyddol o £191,331 yn 2024/25 (2023/24: £174,633).

Cymhareb taliadau cydnabyddiaeth y prif gwnstabl

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwiliadau (Cymru) 2014, fel y’u diwygiwyd, yn ei gwneud yn ofynnol i’r wybodaeth ganlynol am gymhareb tâl gael ei datgelu.

- a) taliad cydnabyddiaeth prif gwnstabl y corff yn ystod y flwyddyn y mae’r cyfrifon yn berthnasol iddi;
- b) canolrif taliad cydnabyddiaeth cyfwerth ag amser llawn holl weithwyr y corff a oedd yn eu swyddi ar 31 Mawrth 2025; a’r
- c) gymhareb rhwng y swm yn is-baragraff (a) a’r swm yn is-baragraff (b).

Mae taliad cydnabyddiaeth yn cynnwys cyflog sylfaenol, goramser, lwfansau a buddion mewn nwyddau neu wasanaethau.

Tâl blynyddol y prif gwnstabl oedd £191,331 (2023/2024: £174,633). Ni dderbyniodd y prif gwnstabl unrhyw fuddiant mewn nwyddau yn ystod 2024/2025 (2023/2024: dim)

Canolrif taliad cydnabyddiaeth cyfwerth ag amser llawn holl weithwyr y prif gwnstabl ar 31 Mawrth 2025 oedd £40,781 (2023/2024: £39,307)

Y gymhareb rhwng taliad cydnabyddiaeth y prif gwnstabl a chanolrif taliad cydnabyddiaeth gweithwyr y prif gwnstabl oedd 4:69:1 (2023/2024: 4:44:1).

Aelodau

Mae'r cynllun llywodraethu yn nodi y dylai treuliau aelodau gael eu rhannu'n gyfartal rhwng y comisiynydd a'r prif gwnstabl. Yn 2024/2025, cyfanswm y lwfansau a'r treuliau a dalwyd oedd £10,000 (2023/24: £2,000). Gan nad yw 50% o'r swm hwn yn sylweddol, nid yw'r costau wedi'u cyfrif yng nghyfrifon y prif gwnstabl ond maent wedi'u cyfrif yn llawn yng nghyfrifon y grŵp.

13. Costau archwilio allanol

Aeth y comisiynydd a'r prif gwnstabl i ffioedd archwilio allanol ar y cyd ag Archwilio Cymru. Rhennir cyfanswm y costau yn gyfartal rhwng datganiad o gyfrifon y grŵp/comisiynydd a datganiad o gyfrifon y prif gwnstabl.

2023–2024 £'000	Maes gwaith archwilio	2024–2025 £'000
97	Archwilio cyfrifon	99
6	Defnydd o adnoddau	6
103	Cyfanswm	105

14. Partïon cysylltiedig

Mae'n ofynnol i'r prif gwnstabl ddatgelu trafodion sylweddol gyda phartïon cysylltiedig, h.y. cyrff neu unigolion sydd â'r potensial i reoli neu i ddylanwadu ar y prif gwnstabl neu i gael eu rheoli neu eu dylanwadu gan y prif gwnstabl. Mae datgelu'r trafodion hyn yn galluogi darllenwyr i asesu i ba raddau y gallai'r grŵp/comisiynydd fod wedi'u cyfyngu yn eu gallu i weithredu'n annibynnol neu y gallai fod wedi sicrhau'r gallu i gyfyngu ar allu parti arall i fargeinio'n rhydd gyda'r prif gwnstabl.

Llywodraeth ganolog

Mae gan lywodraeth ganolog ddylanwad sylweddol dros weithrediadau cyffredinol Heddlu Dyfed-Powys a Chomisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys gan ei bod yn gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol y mae Heddlu Dyfed-Powys a Chomisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys yn gweithredu oddi mewn iddo. Mae hefyd yn darparu'r rhan fwyaf o'r cyllid ar ffurf grantiau ac yn rhagnodi telerau llawer o'r trafodion sydd gan Heddlu Dyfed-Powys a Chomisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys â phartïon eraill. Derbynnir nifer o grantiau gan y Swyddfa Gartref a Llywodraeth Cymru, ac mae gan y rhan fwyaf ohonynt delerau ac amodau llym a nodir y rhain yn nodyn 31.

Llywodraeth leol

Mae Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys yn derbyn incwm ar ffurf praeseptau o gronfeydd casglu'r dreth gyngor awdurdodau lleol. Mae'r incwm a dderbyniwyd ar gyfer 2024/2025 a 2023/2024 wedi'i nodi fel a ganlyn:

2023–2024 £'000		2024–2025 £'000
(23,471)	Cyngor Sir Caerfyrddin	(25,387)
(18,712)	Cyngor Sir Penfro	(21,337)
(20,090)	Cyngor Sir Powys	(21,428)
(10,245)	Cyngor Sir Ceredigion	(11,212)
(72,518)	Cyfanswm	(79,364)

Endidau a reolir neu a ddylanwadir yn sylweddol arnynt gan y prif gwnstabl

Roedd y prif gwnstabl a swyddog ariannol y prif gwnstabl yn ymddiriedolwyr Ymddiriedolaeth ‘Dyfed-Powys Diogel’ nes i’r elusen gael ei diddymu ym mis Awst 2024. Mae rhagor o wybodaeth am yr ymddiriedolaeth wedi’i chynnwys yn ‘Nodyn 40 - Cronfeydd Ymddiriedolaeth’ datganiad o gyfrifon y grŵp.

Yn ystod 2024/25, ni wnaeth y prif gwnstabl unrhyw drafodion ariannol gyda Dyfed-Powys Diogel (2023/2024: dim).

Aelodau’r Cydbwyllgor Archwilio

Dangosir cyfanswm y lwfansau a’r treuliau a dalwyd i aelodau yn ystod 2024/2025 yn nodyn 12.

Yn ystod 2024/2025, mae aelod o’r Byd-bwyllgor Archwilio wedi bod yn gyflogedig gan Gymdeithas Tai Barcud, sy’n bartner i Heddlu Dyfed-Powys. Yn ystod blwyddyn ariannol 2024/2025 gwariwyd £15,000 gyda Chymdeithas Tai Barcud (2023/2024: dim).

Mae dau aelod o’r Cyd-bwyllgor Archwilio yn aelodau lleyg o Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio Cyngor Sir Caerfyrddin, ac mae un ohonynt wedi gwasanaethu fel ei gadeirydd ers ei benodiad i’r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn 2022.

15. Buddion terfynu

Talwyd tri phecyn ymadael (gan gynnwys taliad yn lle rhybudd) yn ystod 2024/25 (2023/24: 19). Bu cynnydd yn 2023/2024 oherwydd adolygiad arbedion yr heddlu.

Mae’r bandiau £0-20,000 a £20,001-40,000 wedi’u cyfuno er mwyn osgoi gallu nodi pecynnau ymadael unigol yn 2024/2025.

Mae cyfanswm y costau o fewn y band £0-40,000 wedi gostwng £1,000 ar gyfer y flwyddyn gymharol 2023/2024 oherwydd gor-groniad.

Band cost pecyn ymadael	2023–2024			2024–2025		
	Nifer yr ymadawiadau y cytunwyd arnynt (ac eithrio diswyddiadau gorfodol)	Nifer y diswyddiadau gorfodol y cytunwyd arnynt	Cost ymadael (gan gynnwys taliad yn lle rhybudd a diswyddiadau gorfodol)	Nifer yr ymadawiadau y cytunwyd arnynt (ac eithrio diswyddiadau gorfodol)	Nifer y diswyddiadau gorfodol y cytunwyd arnynt	Cost ymadael (gan gynnwys taliad yn lle rhybudd a diswyddiadau gorfodol)
	Cyferth ag amser llawn	Cyferth ag amser llawn	£'000	Cyferth ag amser llawn	Cyferth ag amser llawn	£'000
£0 - £40,000	10.0	3.0	173	3.0	0.0	51
£40,001 - £60,000	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0
£60,001 - £80,000	1.0	2.0	196	0.0	0.0	0
£80,001 - £100,000	1.0	0.0	92	0.0	0.0	0
£100,001 - £150,000	2.0	0.0	228	0.0	0.0	0
	14.0	5.0	689	3.0	0.0	51

16. Cynlluniau pensiwn â buddion wedi’u diffinio

Cymryd rhan mewn cynlluniau pensiwn

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei swyddogion, mae’r prif gwnstabl yn gwneud cyfraniadau tuag at gost buddion ôl-gyflogaeth. Er na fydd y buddion hyn yn daladwy hyd nes y bydd gweithwyr yn ymddeol, mae gan y prif gwnstabl ymrwymiad i wneud y taliadau sydd angen eu datgelu ar yr adeg y mae gweithwyr yn ennill eu hawl iddynt yn y dyfodol.

Mae’r prif gwnstabl yn cymryd rhan mewn dau gynllun ôl-gyflogaeth:

- Cynllun pensiwn llywodraeth leol, a weinyddir yn lleol gan Gyngor Sir Caerfyrddin – mae hwn yn gynllun buddion diffiniedig wedi’i ariannu Enillion Gyrfa Cyfartalog wedi’u Hailbrisio (CARE), sy’n golygu bod y prif gwnstabl a’r gweithwyr yn talu cyfraniadau i gronfa, wedi’i chyfrifo ar lefel a fwriedir i fantoli’r rhwymedigaethau pensiynau gydag asedau buddsoddi. Dylid nodi bod yr holl staff yn cael eu cyflogi gan y comisiynydd heddlu a throseddu, ond mae’r mwyafrif o’r staff o dan gyfarwyddyd a rheolaeth y prif gwnstabl. Mae costau wedi’u dosrannu i adlewyrchu hyn.
- Cynllun Pensiwn yr Heddlu – mae hwn yn gynllun buddion diffiniedig heb ei ariannu cynllun Enillion Gyrfa Cyfartalog wedi’u Hailbrisio (CARE), o ganlyniad nid oes gan y gronfa unrhyw asedau buddsoddi. Ariennir buddion sy’n daladwy gan gyfraniadau gan gyflogwyr a gweithwyr a thelir unrhyw wahaniaeth rhwng buddion taladwy a chyfraniadau derbyniadwy gan grant atodol gan y Swyddfa Gartref trwy’r comisiynydd.

Prisio rhwymedigaethau’r cynllun

Fel rhan allweddol o’r ymarfer llunio datganiad o gyfrifon blynyddol, mae actiwariaid yn cael eu cyflogi i gynnal asesiad o rwymedigaethau, asedau a chostau pensiwn i’w cynnwys yn y fantolen a’r Datganiad gwariant ac incwm cynhwysfawr o dan y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS). Yn draddodiadol cynhaliwyd y rhain ar sail prisiad llawn bob tair blynedd gyda dull treigl ymlaen yn cael ei gymhwyso yn y blynyddoedd interim.

Trafodion sy'n ymwneud â buddion ôl-gyflogaeth

Mae cost buddion ymddeoliad yn cael ei chydabod yn nghost gwasanaethau a adroddir pan gânt eu hennill gan weithwyr, yn hytrach na phan fydd y buddion yn cael eu talu fel pensiynau yn y pen draw.

Mae'r costau hyn yn cael eu gwrthdroi o gyfrifon y prif gwnstabl i gyfrifon y comisiynydd gan nad yw'r prif gwnstabl yn gyfrifol am ddal unrhyw gronfeydd wrth gefn. Dangosir hyn fel trosglwyddiad o fewn grŵp a gellir ei weld yn y tabl canlynol:

	Cynllun pensiwn llywodraeth leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu	
	2023–2024 £'000	2024–2025 £'000	2023–2024 £'000	2024–2025 £'000
Datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr				
Cost gwasanaethau				
Cost gwasanaeth presennol	(5,093)	(5,103)	(16,005)	(15,665)
Cost gwasanaeth yn y gorffennol (gan gynnwys McCloud)	0	0	0	0
Arall	(652)	(135)	0	0
Incwm a gwariant ariannu a buddsoddi				
Cost llog net	601	136	(50,672)	(50,657)
Cyfanswm y budd ôl-gyflogaeth a godwyd ar warged neu ddifffyg o ran darparu gwasanaethau	(5,144)	(5,102)	(66,677)	(66,322)
Budd ôl-gyflogaeth arall a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr				
Ailfesur y rhwymedigaeth buddion diffiniedig net yn cynnwys:				
Elw ar asedau'r cynllun (ac eithrio'r swm sydd wedi'i gynnwys yn y gost llog net)	11,134	(5,162)	0	0
(Ennill)/colli profiad	(765)	(138)	(6,348)	40
Enillion a cholledion ailfesur yn deillio o newidiadau mewn tybiaethau demograffig	2,189	373	20,752	1,724
Enillion a cholledion ailfesur yn deillio o newidiadau mewn tybiaethau ariannol	6,854	31,046	36,862	156,114
Addasiad gwarged IFRIC 14	(19,873)	(26,880)	0	0
Cyfanswm y budd ôl-gyflogaeth a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(5,605)	(5,863)	(15,411)	91,556
Costau comisiynu (trosglwyddo o fewn grŵp)	5,605	5,863	15,411	(91,556)
Cost net	0	0	0	0
Datganiad symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn				
Gwrthdroi taliadau net a wnaed i'r gwarged neu'r diffyg o ran darparu gwasanaethau ar gyfer buddion ôl-gyflogaeth yn unol â'r cod	0	0	0	0
Swm gwirioneddol a godwyd yn erbyn balans y gronfa gyffredinol ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn				
Cyfraniadau cyflogwyr yn daladwy i'r cynllun	0	0	0	0

Mae trosglwyddiad o fewn grŵp wedi'i gynnwys yng nghyfrifon y prif gwnstabl, gan nad yw'r prif gwnstabl yn gyfrifol am reoli cronfeydd wrth gefn.

Addasiad gwarged IFRIC

Roedd mantolen IAS19 yn dangos gwarged o £58.848 miliwn ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ar 31 Mawrth 2025.

Mae 'IFRIC14 - IAS19 – y cyfyngiad ar ased budd diffiniedig, isafswm y gofyniad cyllido a'u rhyngweithio' yn mynd i'r afael ag i ba raddau y gellir cydnabod gwarged IAS19 ar y fantolen ac yn nodi pan fydd gan endid warged, y bydd yn mesur yr ased buddion diffiniedig net fel yr isaf o'r canlynol:

- a) Y gwarged yn y cynllun buddion diffiniedig;
- b) uchafswm yr ased, a bennir gan ddefnyddio'r gyfradd ddisgownt (IAS19).

Uchafswm yr ased yw “gwerth presennol unrhyw fuddion economaidd sydd ar gael ar ffurf ad-daliadau o'r cynllun neu ostyngiadau mewn cyfraniadau i'r cynllun yn y dyfodol”.

Cyfrifwyd a phenderfynwyd bod angen addasiad i uchafswm asedau. Mae hyn er mwyn atal y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol rhag dangos ased sy'n perthyn i aelodau'r cynllun yn hytrach na'r cynllun ei hun. Mae rhwymedigaeth heb ei hariannu o £310,000 yn weddill.

Roedd £57.567 miliwn o warged Cynllun pensiwn llywodraeth leol mewn perthynas â chostau cyflogaeth yr aed iddynt gan y prif gwnstabl ac roedd £1.281 miliwn mewn perthynas â chostau cyflogaeth a gafwyd gan y Comisiynydd Heddlu a Throseddu.

Asedau a rhwymedigaethau pensiynau a gydnabyddir yn y fantolen

Mae'r rhan fwyaf o'r costau cyflogaeth yn cael eu hysgwyddo gan y prif gwnstabl, felly mae asedau a rhwymedigaethau sy'n ymwneud â buddion ôl-gyflogaeth yn aros yng nghyfrifon y prif gwnstabl.

Y rhwymedigaeth net sy'n deillio o'r rhwymedigaeth buddion diffiniedig:

2024–2025	Cynllun pensiwn llywodraeth leol £'000	Cynllun Pensiwn yr Heddlu £'000	Cyfanswm £'000
Gwerth presennol y rhwymedigaeth buddion diffiniedig	(158,180)	(922,630)	(1,080,810)
Gwerth teg asedau'r cynllun	217,028	0	217,028
Addasiad gwarged IFRIC 14	(59,158)	0	(59,158)
Rhwymedigaeth net yn deillio o rwymedigaeth buddion diffiniedig (grŵp)	(310)	(922,630)	(922,940)
Swm i'w briodoli i'r Comisiynydd Heddlu a Throseddu	18	0	18
Rhwymedigaeth net yn deillio o rwymedigaeth budd-daliadau diffiniedig (prif gwnstabl)	(292)	(922,630)	(922,922)

2023–2024	Cynllun pensiwn llywodraeth leol £'000	Cynllun Pensiwn yr Heddlu £'000	Cyfanswm £'000
Gwerth presennol y rhwymedigaeth buddion diffiniedig	(178,496)	(1,053,173)	(1,231,669)
Gwerth teg asedau'r cynllun	208,653	0	208,653
Addasiad gwarged IFRIC 14	(30,157)	0	(30,157)
Rhwymedigaeth net yn deillio o rwymedigaeth buddion diffiniedig (grŵp)	0	(1,053,173)	(1,053,173)
Swm i'w briodoli i'r Comisiynydd Heddlu a Throseddu	9	0	9
Rhwymedigaeth net yn deillio o rwymedigaeth budd-daliadau diffiniedig (prif gwnstabl)	9	(1,053,173)	(1,053,164)

Cysoni'r symudiadau yng ngwerth teg asedau'r cynllun:

	Cynllun pensiwn llywodraeth leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu	
	2023–2024 £'000	2024–2025 £'000	2023–2024 £'000	2024–2025 £'000
Gwerth teg agoriadol asedau'r cynllun	185,385	208,653	0	0
Incwm llog	8,972	10,309	0	0
Elw/(colled) ailfesur - yr enillion ar asedau'r cynllun, ac eithrio'r swm sydd wedi'i gynnwys yn y gost llog net	11,360	(5,286)	0	0
Cyfraniadau gan y cyflogwr	5,706	5,690	35,659	38,987
Cyfraniadau gan weithwyr i'r cynllun	2,006	2,208	7,071	7,360
Buddion a dalwyd	(4,653)	(4,411)	(42,730)	(46,347)
Arall (os yn berthnasol)	(123)	(135)	0	0
Gwerth teg terfynol asedau'r cynllun	208,653	217,028	0	0

Cysoni gwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun (rhwymedigaeth buddion diffiniedig):

	Rhwymedigaethau wedi'u hariannu: Cynllun pensiwn llywodraeth leol		Rhwymedigaethau heb eu hariannu: Cynllun Pensiwn yr Heddlu	
	2023–2024 £'000	2024–2025 £'000	2023–2024 £'000	2024–2025 £'000
Balans agoriadol ar 1 Ebrill	(175,504)	(178,496)	(1,073,421)	(1,053,173)
Cost gwasanaeth presennol	(5,196)	(5,225)	(16,005)	(15,665)
Cost llog	(8,359)	(8,692)	(50,672)	(50,657)
Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	(2,006)	(2,208)	(7,071)	(7,360)
Enillion / (colledion) ailfesur				
Enillion / colledion ailfesur sy'n deillio o newidiadau mewn rhagdybiaethau demograffig	2,233	382	20,752	1,724
Enillion / colledion ailfesur sy'n deillio o newidiadau mewn rhagdybiaethau ariannol	6,993	31,789	36,862	156,114
Enillion/colledion ailfesur sy'n deillio o brofiad	(781)	(141)	(6,348)	40
Colledion / enillion ar gwtogi (lle bo'n berthnasol)	(529)	0	0	0
Buddion a dalwyd	4,653	4,411	42,730	46,347
Balans terfynol ar 31 Mawrth	(178,496)	(158,180)	(1,053,173)	(922,630)

Asedau cynllun pensiwn llywodraeth leol

Gwerth teg asedau'r cynllun	2023–2024 £'000	2024–2025 £'000
Arian parod ac arian sy'n cyfateb i arian parod	1,044	1,953
Offerynnau ecwiti	151,798	157,259
Bondiau	19,633	19,923
Eiddo	25,701	22,658
Symiau eraill	10,477	15,235
Cyfanswm asedau	208,653	217,028

Sail ar gyfer amcangyfrif asedau a rhwymedigaethau

Aseswyd rhwymedigaethau ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull credyd uned rhagamcanol, sef amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy yn y dyfodol yn dibynnu ar dybiaethau gan gynnwys cyfraddau marwolaethau a lefelau cyflog.

Mae rhwymedigaethau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a Chynllun Pensiwn yr Heddlu wedi'u hamcangyfrif gan Mercer Limited, cwmni annibynnol o actiwariaid.

Y tybiaethau arwyddocaol a ddefnyddiwyd gan yr actiwari yw:

Marwolaethau a rhagdybiaethau eraill	Cynllun pensiwn llywodraeth leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu	
	2023–2024	2024–2025	2023–2024	2024–2025
Hirhoedledd yn 65 (60 ar gyfer cynllun yr heddlu) ar gyfer pensiynwyr presennol				
Dynion	21.5	21.5	25.4	25.6
Merched	23.8	23.9	27.9	28.2
Hirhoedledd yn 65 (60 ar gyfer cynllun yr heddlu) ar gyfer pensiynwyr y dyfodol				
Dynion	22.9	22.9	27.3	27.5
Merched	25.6	25.7	29.7	29.9
Tybiaethau eraill				
Cyfradd chwyddiant	2.6%	2.6%	2.6%	2.6%
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau	4.1%	4.1%	4.1%	4.0%
Cyfradd cynnydd mewn pensiynau	2.7%	2.7%	2.7%	2.7%
Cyfradd ar gyfer disgowntio rhwymedigaethau cynllun	4.9%	5.9%	4.9%	5.9%

Mae'r rhagdybiaethau ar gyfer Cynllun Pensiwn yr Heddlu wedi'u paratoi ar sail cyfartaledd pwysedig o'r grŵp cyfun o gynlluniau a ddefnyddir. Mae amcangyfrif y rhwymedigaeth buddion diffiniedig yn sensitif i dybiaethau actiwaraid a nodir yn y tabl uchod.

Mae'r dadansoddiadau sensitifrwydd isod wedi'u pennu ar sail newidiadau rhesymol posibl i'r tybiaethau sy'n digwydd ar ddiwedd y cyfnod adrodd. Mae'r dadansoddiadau sensitifrwydd yn rhagdybio ar gyfer pob newid bod y dybiaeth a ddadansoddwyd yn newid tra bod yr holl dybiaethau eraill yn aros yn gyson. Mae'r tybiaethau o ran hirhoedledd, er enghraifft, yn tybio bod disgwyliad oes yn cynyddu neu'n gostwng i ddynion a merched. Yn ymarferol, mae hyn yn annhebygol o ddigwydd, a gall newidiadau yn rhai o'r tybiaethau fod yn rhyngberthynol. Mae'r amcangyfrifon yn y dadansoddiadau sensitifrwydd wedi dilyn y polisïau cyfrifyddu ar gyfer y cynllun, h.y. ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau credyd. Nid oedd y dulliau a'r mathau o dybiaethau a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r dadansoddiadau sensitifrwydd isod yn newid o'r rhai a ddefnyddiwyd yn y cyfnod blaenorol.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol 2024/25	Effaith ar y rhwymedigaeth buddion diffiniedig yn y cynllun	
	Cynnydd £'000	Gostyngiad £'000
Hirhoedledd (cynnydd o flwyddyn)	2,968	0
Cyfradd chwyddiant (cynnydd o 0.25%)	6,917	0
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau (cynnydd o 0.25%)	1,940	0
Cyfradd ar gyfer disgowntio rhwymedigaethau cynllun (cynnydd o 0.5%)	0	12,977

Cynllun Pensiwn yr Heddlu 2024/2025	Effaith ar y rhwymedigaeth buddion diffiniedig yn y cynllun	
	Cynnydd £'000	Gostyngiad £'000
Hirhoedledd (cynnydd o flwyddyn)	16,314	0
Cyfradd chwyddiant (cynnydd o 0.25%)	39,288	0
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau (cynnydd o 0.25%)	9,683	0
Cyfradd ar gyfer disgowntio rhwymedigaethau cynllun (cynnydd o 0.5%)	0	68,555

Cynllun Heddlu Llywodraeth Leol - Effaith ar Lif Arian Parod

Amcanion y cynllun yw cadw cyfraniadau cyflogwyr ar gyfradd mor gyson â phosibl. Mae'r grŵp wedi cytuno ar strategaeth gydag actiwari'r cynllun i gyflawni lefel ariannu o 100% dros y tair blynedd nesaf. Cwblhawyd y Prisiad Actiwaraidd diweddaraf ar 31 Mawrth 2023 a dangosir manylion cyfraddau cyflogwyr y presennol a'r dyfodol isod:

Blwyddyn	Cyfradd cyflogwr
2026/2027	16.8%
2025/2026	16.8%
2024/2025	16.8%

Achosion cyfreithiol

Mewn perthynas ag achos pensiwn McCloud, mae hawlwr wedi cyflwyno hawliadau am iawndal o dan ddwy set weithredol o ymgyfreitha: Aarons a Penningtons. Setlodd adran gyfreithiol y llywodraeth yr hawliadau niwed i deimladau i Aarons ar ran prif swyddogion heb ofyn am unrhyw gyfraniadau ariannol. Gohiriwyd hawliadau am golled ariannol nes i'r rhwymedi ddod i rym ar 1 Hydref 2023. Mae setlo'r hawliadau niwed i deimladau ar gyfer Aarons yn gosod cysail defnyddiol, felly nid oes unrhyw atebolrwydd mewn perthynas â hawliadau iawndal yn cael ei gydnabod yn y cyfrifon hyn. Ar 31 Mawrth 2025, nid yw'n bosibl amcangyfrif yn ddibynadwy faint na thebygolrwydd y bydd hawliadau Penningtons yn llwyddiannus, ac felly ni chydabyddir unrhyw rwymedigaeth mewn perthynas â hawliadau iawndal yn y cyfrifon hyn.

Rhwymedi McCloud

Rhedodd ffenestr rhwymedi McCloud rhwng 1 Ebrill 2015 a 31 Mawrth 2022. Oherwydd y strwythurau buddion gwahanol, mae'r actiwari'n disgwyl i fwyafrif o aelodau cymwys yr heddlu ddewis cymryd buddion y cynllun etifeddol (cynllun 1987 neu gynllun 2006) am y cyfnod unioni. Cafodd lwfans ar gyfer rhwymedi McCloud ei gynnwys gyntaf yn natganiadau pensiwn 2018/2019 fel cost gwasanaeth blaenorol am bedair blynedd o wasanaeth unioni rhwng 2015 a 2019. Priodolwyd y gost gwasanaeth blaenorol hwn yn gymesur i gynlluniau 1987 a 2006. Ar gyfer y blynyddoedd dilynol hyd at 2021/2022, gwnaed lwfans yng nghostau gwasanaeth 2015 ar gyfer cronïad blynyddol gwasanaeth rhwymedi ychwanegol. Nawr bod y ffenestr rhwymedi wedi'i chau, mae'r Actiwari wedi symud yr holl rwymedigaethau cysylltiedig â McCloud ar gyfer aelodau cymwys am y cyfnod 2019 i 2022 i'r cynlluniau etifeddol cysylltiedig. Mae hyn yn golygu bod holl rwymedigaethau McCloud yn cael eu dal o fewn y cynllun etifeddol y disgwylir i fuddion gael eu talu

ohono. Ar ôl cael y datganiad gwasanaeth adfer neu ar ymddeoliad, bydd aelodau cymwys yn gallu dewis o ba gynllun y maent am dderbyn buddion ohono ar gyfer y cyfnod hwn.

Effaith ar atebolrwydd pensiwn

Byddai caniatáu i bob aelod cymwys gronni buddion o'u cynllun etifeddol yn ystod y cyfnod unioni yn arwain at gynnydd yn rhwymedigaethau cynllun pensiwn yr heddlu. I Gomisiynydd Heddlu a Throseddau, mae hyn yn effeithio ar y mwyafrif helaeth o'r rhai a ymunodd cyn 2012. Yn wreiddiol, amcangyfrifodd actiwariaid y cynllun fod y cynnydd mewn rhwymedigaethau cynllun yn 5.4% neu £85.5 miliwn o gyfanswm rhwymedigaethau cynllun pensiwn yr heddlu o £1.589 biliwn. Cydnabuwyd hyn yng nghyfrifon 2018/2019 a 2019/2020.

Mae'r ffigurau cyfrifyddu a baratowyd yn 2021, 2022, a 2023 eisoes yn cynnwys lwfans ar gyfer rhwymedi McCloud sy'n unol yn sylweddol â'r meini prawf cymhwysedd ac yn tybio bod aelodau gwarchodedig yn cronni buddion yn eu cynlluniau etifeddiaeth ar hyn o bryd.

Ar gyfer ymarfer 2025, mae lwfans wedi parhau i gael ei gynnwys ar gyfer rhwymedi McCloud sy'n cael ei asesu mewn modd tebyg i'r un a fabwysiadwyd yn flaenorol.

Mesurwyd effaith cynnydd mewn rhwymedigaethau cynllun yn deillio o ddyfarniadau McCloud/Sargeant ar gyfraddau cyfraniadau ar gyfer cyflogwyr a gweithwyr fel rhan o werthusiad diwethaf Pensiwn yr Heddlu. Cynyddodd cyfraddau cyfraniadau cyflogwyr i 35.3% yn 2024/2025 (o 31.0% yn 2023/2024).

Mae effaith cynnydd mewn taliadau pensiwn blynyddol sy'n deillio o ddyfarniadau McCloud/Sargeant yn cael ei phennu drwy Reoliadau Cronfa Bensiwn yr Heddlu 2007. Mae'r rhain yn ei gwneud yn ofynnol i'r corff heddlu gynnal cronfa pensiwn y telir cyfraniadau swyddogion a chyflogwr iddi ac allan ohoni y gwneir taliadau pensiwn i swyddogion sydd wedi ymddeol. Os nad oes gan gronfa pensiwn yr heddlu ddigon o arian i dalu cost pensiynau yn ystod y flwyddyn, bydd yr Ysgrifennydd Gwladol yn talu'r swm sydd ei angen i setlo'r diffyg i'r comisiynydd ar ffurf grant atodol llywodraeth ganolog.

Dyfarniad pensiynau Virgin Media

Ym mis Mehefin 2023, canfu'r Uchel Lys yn achos Virgin Media fod newidiadau i fuddion aelodau mewn cynlluniau pensiwn â buddion wedi'u diffinio wedi'u contractio allan rhwng 1996 a 2016 yn gofyn am dystysgrif actiwaraidd yn unol ag adran 37 o Ddeddf Cynlluniau Pensiwn 1993. Mae newidiadau heb yr ardystiad hwn i'w hystyried yn ddi-rym. Mae'r gofyniad hwn yn berthnasol i hawliau gwasanaeth yn y gorffennol a hawliau gwasanaeth yn y dyfodol, ac i newidiadau er anfantais neu fudd i aelodau'r cynllun. Apeliwyd yn erbyn y dyfarniad ym mis Mehefin 2024 ond gwrthodwyd yr apêl.

Mae'r llywodraeth yn ymwybodol, yn dilyn dyfarniad Llys Apêl y llynedd yn achos Virgin Media, fod mwy o ansicrwydd yn y diwydiant pensiynau, ac mae wedi cydnabod bod angen eglurder ar gynlluniau a chyflogwyr sy'n noddi ynghylch rhwymedigaethau cynlluniau a lefelau buddion aelodau er mwyn cynllunio ar gyfer y dyfodol. O ganlyniad, mae'r llywodraeth wedi nodi ei bwriad i gyflwyno deddfwriaeth i gwmpasu unrhyw newidiadau i fuddion a allai gael eu heffeithio yn ôl-weithredol ac mae hyn yn golygu na fydd unrhyw effaith ar rhwymedigaethau'r dyfodol.

17. Rhwymedigaethau digwyddiadol

Ymchwiliad plismona cudd

Diben yr ymchwiliad hwn yw ymchwilio ac adrodd ar weithrediadau cudd yr heddlu a gynhaliwyd gan heddluoedd Cymru a Lloegr yng Nghymru a Lloegr ers 1968. Mae'r ymchwiliad yn archwilio'r cyfraniad y mae plismona cudd wedi'i wneud i fynd i'r afael â throseddau, sut y cafodd ei oruchwyllo a'i reoleiddio a sut y caiff ei oruchwyllo a'i reoleiddio, a'i effaith ar yr unigolion dan sylw – yn swyddogion heddlu ac eraill a ddaeth i gysylltiad â nhw.

Mae rhwymedigaeth wedi'i sefydlu ac ynghyd ag un ar ddeg o heddluoedd eraill, mae cyfreithwyr allanol wedi'u cyflogi i gynrychioli swyddogion sy'n gwasanaethu. Mae cytundeb i Heddlu Dyfed-Powys dalu cyfran o 5% o'r costau paratoi generig yr eir iddynt gan y cwmni cyfreithiol ac mae'r holl gostau hyd yma wedi'u hadlewyrchu yn y cyfrifon refeniw.

Ar hyn o bryd, nid yw'r ymchwiliad wedi symud ymlaen yn ddigon pell i amcangyfrif costau'r dyfodol yn ddibynadwy felly ni wnaed unrhyw ddarpariaeth yn natganiadau cyfrifyddu 2024/2025. Ar hyn o bryd mae'r ymchwiliad yn bwriadu cyhoeddi ei adroddiad terfynol yn 2026.

Geirfa termau

Term	Diffiniad
2024/2025	Mae hyn yn cyfeirio at y cyfnod a gwmpesir gan y cyfrifon hyn – 1 Ebrill 2024 i 31 Mawrth 2025.
2023/2024	Mae hyn yn cyfeirio at y cyfnod a gwmpesir at ddibenion cymharol gan y cyfrifon hyn – 1 Ebrill 2023 i 31 Mawrth 2024.
Polisiâu cyfrifyddu	Set o reolau a chodau ymarfer a ddefnyddir wrth baratoi'r cyfrifon.
Croniadau	Y driniaeth gyfrifo, lle mae incwm a gwariant yn cael eu cofnodi pan gaiff ei ennill neu pan yr eir iddo nid pan fydd yr arian yn cael ei dderbyn neu ei dalu.
CIPFA	Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth, un o'r cyrff cyfrifyddu proffesiynol yn y DU. Mae CIPFA yn arbenigo yn y gwasanaethau cyhoeddus ac mae'n gyfrifol am osod safonau cyfrifyddu ar gyfer y gwasanaethau hyn.
Comisiynu	Y cylch cyfan o asesu anghenion pobl mewn ardal leol, dylunio gwasanaethau, ac yna eu sicrhau.
Rhwymedigaethau digwyddiadol	Mae'r rhain yn bodoli lle: • bod rhwymedigaeth bosibl yn deillio o ddigwyddiadau yn y gorffennol ac y bydd ei bodolaeth yn cael ei chadarnhau dim ond gan un neu fwy o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth y sefydliad; neu • mae rhwymedigaeth bresennol yn deillio o ddigwyddiadau'r gorffennol ond nid yw'n cael ei chydabod oherwydd: ○ nid yw'n debygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd i setlo'r rhwymedigaeth, neu ○ ni ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddigon dibynadwy.
Corfforaeth undyn	Endid cyfreithiol sy'n cynnwys un swydd gorfforedig ('undyn'), a feddiannir gan un dyn neu fenyw ('undyn'). Mae'r comisiynydd a'r prif gwnstabl ill dau yn gorfforaethau undyn o dan Ddeddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol.
Credydwyr	Unigolion neu sefydliadau y mae ar y prif gwnstabl arian iddynt ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, wedi'u rhannu'n dymor byr (o fewn 12 mis) a hirdymor.
Asedau cyfredol	Eitemau y gellir eu trosi'n arian parod yn rhwydd. Yn ôl y confensiwn, mae'r eitemau'n cael eu harchebu trwy gyfeirio at ba mor hawdd yw trosi o'r fath yn arian parod.
Rhwymedigaethau cyfredol	Eitemau sy'n ddyledus ar unwaith neu yn y tymor byr.
Cost gwasanaeth cyfredol (pensiynau)	Amcangyfrif o wir gost economaidd cyflogi pobl mewn blwyddyn ariannol. Mae'n mesur y rhwymedigaeth lawn yr amcangyfrifir ei bod wedi'i chynhyrchu yn ystod y flwyddyn.

Term	Diffiniad
Cwtogi	Newidiadau mewn rhwymedigaethau sy'n ymwneud yn eu tro â champau gweithredu sy'n rhyddhau'r cyflogwr o'r prif gyfrifoldeb am rhwymedigaeth pensiwn (e.e. grŵp o weithwyr yn cael eu trosglwyddo i gynllun arall) neu ddigwyddiadau sy'n lleihau blynyddoedd disgwyltiedig gwasanaeth gweithwyr yn y dyfodol neu'n lleihau croniad buddion diffiniedig dros eu gwasanaeth yn y dyfodol i rai gweithwyr (e.e. cau uned fusnes).
Dyledwyr	Unigolion neu sefydliadau y mae arnynt arian i'r prif gwnstabl ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, wedi'u rhannu'n dymor byr (o fewn 12 mis) a hirdymor.
Cynllun buddion diffiniedig	Cynllun pensiwn neu fuddiant ymddeol arall heblaw cynllun cyfraniadau diffiniedig. Fel arfer, mae rheolau'r cynllun yn diffinio'r buddion yn annibynnol ar y cyfraniadau sy'n daladwy, ac nid yw'r buddion yn uniongyrchol gysylltiedig â buddsoddiadau'r cynllun. Gall y cynllun fod wedi'i ariannu neu heb ei ariannu.
Gwerth teg	Y pris y gellid cyfnewid ased amdano mewn trafodiad hyd braich llai, lle bo'n berthnasol, unrhyw grantiau derbyniadwy tuag at brynu'r ased.
Offeryn ariannol	Unrhyw gontract sy'n arwain at ased ariannol un endid a rhwymedigaeth ariannol neu offeryn ecwiti endid arall. Mae offeryn ariannol deilliadol yn gontract ariannol sy'n deillio ei werth o newidiadau mewn asedau neu fynegeion sylfaenol.
IFRS	Safon Adrodd Ariannol Rhyngwladol.
IFRIC	Pwyllgor Dehongli Adroddiadau Ariannol Rhyngwladol.
Cyfrifon grŵp	Datganiadau ariannol y grŵp, h.y., y ddwy gorfforaeth undyn, wedi'u cyflwyno fel un endid economaidd.
Rhestrau eiddo	Swm y stociau nas defnyddir neu nas defnyddiwyd a ddelir gan ddisgwyl eu defnyddio yn y dyfodol ar ddyddiad y fantolen.
Prydlesau	Lle telir rhent am ddefnyddio ased am gyfnod penodol o amser. Mae dau fath o brydles yn bodoli: prydlesi cyllid a phrydlesi gweithredu.
Materoliaeth	Eitem a fyddai'n cael ei hystyried yn berthnasol i'r datganiadau ariannol pe bai ei hepgor neu beidio â'i datgelu yn golygu na fyddai'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg mwyach.
Cost llog net (Pensiynau)	Ar gyfer cynllun buddion diffiniedig, mae hyn yn digwydd yn ystod y cyfnod pan fydd y rhwymedigaeth buddion diffiniedig net (ased) yn codi o dreigl amser.
Prydlesau gweithredu	Mae'n golygu bod y lesddeiliad yn talu rhent am logi ased am gyfnod o amser sy'n sylweddol fyrrach na'i oes economaidd ddefnyddiol. Mae'r lesydd yn cadw'r rhan fwyaf o risgiau a gwobrau perchnogaeth.
Cost gwasanaeth blaenorol	Ar gyfer cynllun buddion diffiniedig, mae'r rhain yn codi o benderfyniadau a wnaed yn y flwyddyn gyfredol ond y mae eu heffaith ariannol yn deillio o flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd mewn blynyddoedd cynharach.

Term	Diffiniad
CHTH	Talfyriad ar gyfer Comisiynydd Heddlu a Throseddu. Mae'r CHTH yn gorfforaeth undyn ar wahân a sefydlwyd ar 22 Tachwedd 2012 o dan Ddeddf yr Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011. Cyfeirir ato hefyd fel Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throseddu (SCHTh).
Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol	Deddf Senedd y Deyrnas Unedig a drosglwyddodd reolaeth heddluoedd o awdurdodau'r heddlu i gomisiynwyr heddlu a throseddu etholedig.
Mynegai prisiau manwerthu	Mesur swyddogol o lefel gyffredinol chwyddiant fel yr adlewyrchir ym mhris manwerthu basged o nwyddau a gwasanaethau, gan gynnwys costau morgais, y dreth gyngor a chostau cartref eraill.
Cyllideb refeniw	Amcangyfrif o ofynion incwm a gwariant blynyddol, sy'n nodi goblygiadau ariannol polisïau a sail y praesept blynyddol i'w godi ar gronfeydd casglu.
Ased â hawl ei ddefnyddio	Mae contract yn brydles, neu'n cynnwys prydles, os yw'r contract yn cyfleu'r hawl i reoli defnyddio ased a nodwyd am gyfnod o amser. Ased â hawl ei ddefnyddio yw hawl lesddeiliad i ddefnyddio ased wedi'i brydlesu dros gyfnod y brydles, sy'n cynrychioli'r hawl i gael buddion economaidd o'r ased hwnnw. Fe'i cydnabyddir ar y fantolen ynghyd â rhwymedigaeth brydles, sy'n adlewyrchu rhwymedigaeth y lesddeiliad i wneud taliadau prydles. Caiff yr ased â hawl ei ddefnyddio ei fesur i ddechrau ar werth presennol taliadau prydles ac wedi hynny caiff ei ddibrisio dros gyfnod y brydles.
Uwch-weithiwr	Gweithiwr y mae ei gyflog yn fwy na £150,000 y flwyddyn, neu weithiwr y mae ei gyflog o leiaf £60,000 y flwyddyn (a gyfrifir pro rata ar gyfer gweithiwr rhan-amser) ac sy'n bennaeth dynodedig gwasanaeth cyflogedig ac yn brif swyddog statudol. Yn nodweddiadol, prif weithredwr a phrif swyddogion statudol y comisiynydd.
Cod Ymarfer Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (y Cod)	Yn ymgorffori canllawiau yn unol â Safonau Cyfrifyddu y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol, IPSAS a GAAP y DU. Mae'n nodi'r arferion cyfrifyddu priodol i'w mabwysiadu ar gyfer y datganiad o gyfrifon er mwyn sicrhau eu bod yn 'cyfleu sefyllfa ariannol y grŵp yn deg'. Mae gan y cod statws statudol drwy ddarpariaeth Deddf Llywodraeth Leol 2003.